

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

IN ACEST NUMĂR:

PARTID — PĂRINTE DRAG!

de DEMOSTENE BOTEZ

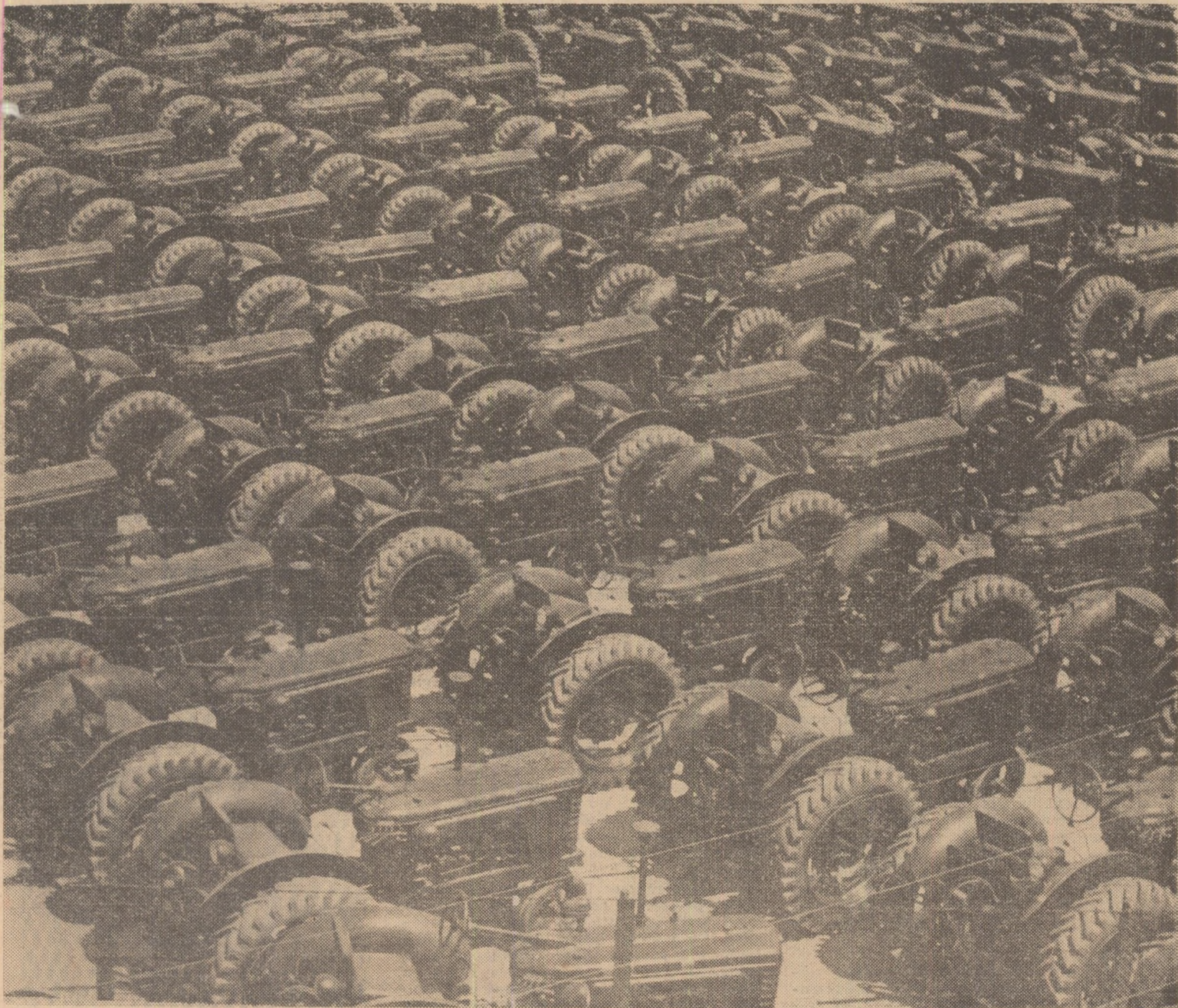
CÎNTECUL DE PRIMĂVARĂ

de EUGEN FRUNZĂ

Giganți de beton și metal schimbă
peisajul țării

Zeci de mii de tractoare au trezit la viață nouă straturi nerăscolite
de veacuri de către plugurile primitive

Interviu
în duet

Poșta
medicului

ANUL XXII

18

(1103)

6 mai 1966

12 pagini, 1 leu

A. Umin

Noapte albă pe Neva (Linogravură)

PROZĂ

Onomastica

Exact în urmă cu un an Lida se aflase, ca și acum, pe malul mării, gata să sară în apă. Dar atunci sărise de pe trambulina stadionului „Dinamo”. După ce înotase o bună distanță i se păruse că rămăsese mult în urmă față de celelalte concurențe, deși toate se încurcaseră când atinseseră blocurile albe de piatră pe care erau înscrise, cu litere negre, numerele culoarelor.

Deodată, antrenorul se apropiase gestiv, cufrind de ea și îi spusese ceva, enervat. Lida îl privise buimăcită și, fără să scoată o vorbă, se îndreptă spre vestiar.

În locul ei, pe culoarul al treilea, se ivise o concurență cu picioare lungi, cu o cască roz, care se confundase în apă cu o săritură elegantă.

De atunci, Lida nu mai luase parte la nici un concurs de natație. Fusese contrariată de faptul că concurența de pe culoarul trei câștigase întrecerea. Se supăraseră nu atât pe concurența care îi luase locul, cât pe antrenorul ei, care îi spusese că dînsa e numai o rezervă și că nu trebuie să părăsească banca acestora.

Data concursului se potrivise a fi în ziua ei de naștere. Amărăciunea eșecului îi întunecase sărbătoarea celor șaptesprezece ani pe care îi împlinise. De aceea fusese foarte bucurată cînd festivitatea de înmînare a premiilor se amînase cu două zile — pentru duminică 22 iunie.

Dar festivitatea nu mai avusese loc: începuse războiul.

Și iată că acum, Lida alerge din nou pe țârm, căuțind cu ochii locul cel mai potrivit pentru a intra în apă. Văzu obeliscul ridicat în amintirea unei nave scufundate și începu să înoate. Cu toate că era o zi de iunie și apa era caldă, Lidei i se păruse rece și înepătoare. Strălucirea mării, plumburie, a mării era stranie și amenințătoare. Deasupra ei aflau un cer fără culoare, fumuriu, care urla și bubuia. Mai rămăseseră opt sute de metri pînă la țârmul spre care înota. Ajungînd la mijlocul golfului, pipăi punga ce-i aflau pe spate. În pungă avea o sticlă ceruită, iar în sticlă se afla un mesaj pentru comitetul de apărare al orașului. Pentru acest mesaj înota.

Nu întoarse nici un moment capul și nu-și văzu tatăl care o urmărea de pe o movilă. Dar el șoptea mereu:

— Trebuie să ajungă... Nu se poate atfel... Trebuie, trebuie...

Lida îl lăsase în bordeiul unde se aciuase artelul de pescari.

În zori, președintele îi spusese tatălui:

— Legăturile cu orașul au fost tăiate... La punctul de comandă nu se știe că tancurile se îndreaptă dinspre Ukuevka, pe la nord... Trebuie să trimitem un mesaj... Șa-lupa merge? Dar tot el își răspunsese: — Nu merge, e prea periculos.

— Înot, propusese tatăl. E mai puțin periculos.

— Uite mesajul.

Tatăl Lidei luase mesajul, îl virise în punga de tutun și strinsese tare șnururile. Apoi își scosese cizmele, gata să înainte el pînă la punctul de comandă. Pescarii priviseră unul la altul și spusese:

— Las' pe noi... E în regulă...

Fără să se grăbească însă, Lida luase punga cu sticla ceruită din mîna tatălui și își trecuse șnurul în jurul gîtului.

— Mă duc eu... Oricum, era să fiu campionă... Și sărutîndu-și tatăl pe obraji nerași, întrebă: Încotro?

— La punctul de comandă... Strada Karl Marx.

Cînd ajunse la digul din blocuri mari de piatră, Lida urcă pe mal și se opri pentru a-și trage sufletul sub podul de pe bulevardul Primorski. Își scoase rochia și o storsese bine. La picioarele ei se ivi o băltoacă tulbură și Lida își aduse aminte că nu-și mai spălase de mult rochia, ce mirosea a pește și a apă sărată.

Înima îi bătea tare, iar pielea i se încălzește toată. Își îmbrăcă rochia udă și o luă la fugă spre strada Karl Marx.

Ajungînd la punctul de comandă, intră ca o furtună în biroul președintelui Comitetului de apărare, puse pe masă mesajul și spuse:

— Asta e pentru dumneavoastră... Pentru mine, un gît de apă.

După o oră gonia din nou spre țârm. Buzele-i repetau răspunsul președintelui, încercînd să rețină totul, cuvînt cu cuvînt.

Cerul se întunecase. Norii negri, de fum gros, cu miros înepător, se îngîmădeau dinspre sud. Lida înota mereu înainte, dar oridecîteori întorcea capul vedea orașul acum în flăcări.

Pe mare începuseră să plutească lăzi, scînduri, rămășițe ale unor nave scufundate. Pe o ladă se aflau un pescăruș cu o aripă înșingărată și cu ochii tulburi. Lida se apropiase de ladă, se aburcă pe ea și pluti așa spre țârm, împreună cu pescărușul.

Pe mal se vedea un grup de oameni, printre care niște marinari răniți, așteptînd să fie transportați în oraș.

Deodată, din grup se desprinsese tatăl Lidei, se aruncă în apă și-i ieși înainte.

Ajunseră la țârm împreună.

Cînd intrară în bordei, tatăl îi spuse:

— Te felicitez, fiica mea... N-am uitat... Azi e ziua ta de naștere... Și o îmbrățișă tare.

Alături se afla un maior, care își scoase ceasul de pe mîină, i-l întinse Lidei și-i spuse:

— Din partea Sevastopolului...

Scmion Klebanov

VITRINA

Eroii războiului ascuns

Deși „Pe gheața subțire” (*), cartea lui Gheorghî Briantev, își afirmă, în subtitlu, apartenența la genul romanului, avem de-a face, mai degrabă, cu o povestire documentară impregnată de elemente autobiografice. E adevărat, însă, că autorul ei, un vechi lucrător al serviciilor de informații sovietice, este înzestrat cu darul unui autentic prozator, iar cartea lui creează cu îndeminare atmosfera întimplărilor pe care le narează, reconstituie portrete vii de cekiști și de participanți la mișcarea de rezistență din timpul ocupației hitleriste. Și dacă la aceste auten-

* Gheorghî Briantev: „Pe gheața subțire”, Editura pentru literatură universală, 1966.

tice calități literare adăugăm elementele de suspens, mereu prezente de-a lungul celor cinci sute de pagini, înțelegem de ce cartea se citește cu un interes susținut de la primul și pînă la ultimul episod.

„Pe gheața subțire” cuprinde de fapt două povestiri: „Jurnalul locotenentului Trapeznikov” și „Insemnările maiorului Braghin”. Prima ne dezvăluie o seamă de acțiuni de contraspionaj ale cekiștilor înainte de război, în timp ce a doua este mai ales istoria unei organizații de rezistență pe teritoriul sovietic ocupat vremelnic de hitleriști. Dar personajele principale: Braghin (Dim-Dimici), Andrei Mihailovici Trapeznikov și Ghenedi Bezrodnii evoluează în amîndouă și le conferă unitatea ce a permis autorului să le grupeze sub un titlu comun.

Prima povestire cuprinde aventurile unui grup de cekiști în urmărirea unui spion, pe nume fals Dunkel. O crimă neobișnuită (victima este ucisă cu bule de aer injectate în sine) și alte citeva cu aceleași caracteristici deschid anchetatorilor drumul spre identificarea spionului ucigaș. Este un drum nesigur, plin de cotituri neașteptate, care se dovedește multă vreme infructuos. Dunkel este descoperit și arestat, în chip cu totul surprinzător, abia în cea de-a doua povestire, în plină ocupație nazistă.

Această a doua povestire este, cum am mai spus, consacrată nașterii și dezvoltării unei organizații de rezistență din localitatea N., căreia i se atașează și cei trei cekiști amintiți mai sus rămași, din ordin, în teritoriul ocupat de naști. În noile împrejurări, activitatea este, firește, deosebit de grea. Dar organizația își desfășoară misiunea cu succes și reușește, printr-un concurs de împrejurări exploatare cu abilitate, să-l silească chiar pe șeful Gestapo-ului din localitatea respectivă să lucreze pentru ea.

Întîmplările aventuroase prilejuiesc autorului citeva izbutite portrete, creionate fiecărui cu alte mijloace literare: portretul lui Braghin, ca o fișă inteligentă de serviciu; portretul doctorului Hobatov, cu expresive mijloace literare; în timp ce personalitatea lui Andrei Mihailovici Trapeznikov este definită la persoana întâia, cu multă autoironie.

De la tonul acesta degajat, autorul trece, cu aceeași dezinvoltură, la momentele grave ale acțiunii, fără să le îngroașe, însă, peste măsură, nu se dă în lături să ne înfățișeze clocnirile semnificative dintre eroi și ne introduce, fără ezitări, în universul unei lumi cu coordonate proprii, surprinse în datele ei esențiale.

Z. N.

INTERVIU

Ilya Ehrenburg despre...

Într-un interviu acordat revistei sovietice „Oeuvres et opinions”, Ilya Ehrenburg a răspuns la citeva întrebări despre creația literară, în general, și despre creația lui, în special. Printre altele, el s-a oprit asupra problemelor de „documentare” ale scriitorilor. În acest context, Ehrenburg a amintit o observație mai veche a lui cu privire la ceea ce înseamnă, sau trebuie să însemne, spiritul de observație al unui scriitor. „Spiritul de observație al unui scriitor, a subliniat prozatorul sovietic, nu trebuie să fie confundat cu capacitatea de a înregistra evenimentele, oamenii sau diversele conflicte, ci este darul de a recepta afectiv realitatea. Faptele și oamenii nu devin o sursă de imagini literare decît atunci cînd găsesc ecou în conștiința artistică a scriitorului”. Iar acest ecou este condiționat, la rîndul lui, de experiența personală a scriitorului, de inclinațiile și de temperamentul lui.

Darul de a recepta afectiv realitatea orientează nu numai spiritul de observație al scriitorului, ci și numeroase alte componente ale creației literare. Darul acesta însuflețește personajele operelor literare. Ilya Ehrenburg consideră astfel că succesele și insucoecele dobîndite în fărîrea unor eroi din „Căderea Parisului”, de pildă, au fost condiționate tocmai de atitudinea lui afectivă față de aceștia. „Arta autentică, a spus Ilya Ehrenburg, nu se mulțumește să reflecte viața: ea o creează și o modifică”.

Răspunzînd unei alte întrebări, scriitorul sovietic a explicat de ce simte nevoie să apeleze uneori la versuri pentru a da glas pasiunilor sale. „Am mărturisit cîndva că atunci cînd nu știu să mă exprim în proză revin la poezie. Dar ceea ce se poate exprima în proză nu-și găsește locul în poezie”.

O întrebare care îl preocupă de multă vreme pe scriitor este aceea referitoare la locul artei în viața spirituală contemporană. Cu prilejul interviului amintit, Ehrenburg a revenit asupra problemei. El a remarcat, din nou, dezvoltarea rapidă a științei și tehnicii contemporane, care impune însă, în același timp, și asigurarea

condițiilor necesare pentru o dezvoltare armonioasă a omului. Literatura și arta sînt chemate să aducă o contribuție importantă la această dezvoltare armonioasă. „Căutarea unei soluții — a arătat Ehrenburg — este legată de comuniunea cu arta, cu receptivitatea (față de artă — n.n.). Comuniunea cu arta îi dă omului sentimentul bucuriei de a trăi și plenitudinea creației, necesitate care crește o dată cu mecanizarea producției și specializarea științei!”

În ultima parte a interviului, Ilya Ehrenburg a împărtășit cititorilor săi citeva dintre „secretele” laboratorului lui de creație. El a arătat că încă din 1930 obișnuiește să scrie direct la mașină. În cele mai bune perioade de creație ale sale n-a reușit să scrie mai mult de cinci pagini pe zi, lucrînd de dimineața pînă seara.

OPINII

Poetii și poezia

„Ziua poeziei” a reunit anul acesta la Moscova poeți din diferite țări socialiste din Europa. Cu acest prilej, revista „Inostrannia Literatura” a organizat o masă rotundă, în jurul căreia participanții și-au împărtășit opiniile despre problemele actuale ale poeziei.

Polonezul Ryszard Dobrowolski a arătat că aspectul cel mai însemnat al problemei este necesitatea unei poezii multilaterale, de o mare varietate în ceea ce privește conținutul și formele de expresie. Scotîndu-se un poet al umanismului socialist, Dobrowolski a fînt să sublinieze că numai în condițiile existenței unor producții foarte diferite poezia își poate îndeplini menirea.

La masa rotundă a revistei „Inostrannia Literatura” au participat și poeții români George Lesnea și Violeta Zamfirescu. George Lesnea a vorbit, mai ales, despre experiența lui de traducător din limba rusă, care datează încă din anul 1937 cînd i-au apărut traducerile din lirica lui Esenin. El a amintit, printre altele, de audiența de care se bucură opera lui Pușkin în țara noastră, începînd încă din secolul trecut. În acest cadru, George Lesnea a menționat faptul că, la moartea poetului, primul necrolog de peste hotare a apărut în țara noastră. În continuare, el a reliefat însemnătatea unor bune traduceri pentru lărgirea ariei de circulație a poeziei.

Violeta Zamfirescu s-a referit, în cuvîntul ei, la tabloul actual al poeziei românești, bogat prin coloritul lui viu și variat. „Eu cred, a spus Violeta Zamfirescu, că asemenea căutări (menite să lumineze uriașa lume de sentimente a contemporanilor noștri), în care poetul tinde să se exprime pe sine și, în acest fel, mărețul umanism al epocii, ajută poezia să înainteze pe drumul marilor tradiții și pe poet să fie contemporan... În ce privește viitorul poeziei, poezii s-a gîndit la acest lucru și acum două mii de ani. Și constatăm că a supraviețuit poezia care s-a dovedit profund umanistă, independent de formele de expresie”.

Poetul maghiar Laszlo Benjamin a subliniat că, în pofida marilor contradicții ale epocii noastre, poezia trebuie să realizeze o anumită unitate, ca trăsătură esențială a vieții spirituale omenești.

Margarita Aligher s-a ocupat îndepărtat de problemele epocii noastre și a combătut tendințele pesimiste cu privire la viitorul umanității. „Poezia, a spus scriitoarea sovietică, trebuie să infirme aceste tendințe, făcîndu-se astfel exponenta aspirațiilor tuturor oamenilor simpli”.

Jan Pilar a vorbit despre diversele tendințe din poezia cehoslovacă contemporană și și-a exprimat convingerea că poezia trebuie să înainteze mîină în mîină cu poporul.

1921 8 MAI 1966

Partid — părinte drag!

„Partid — părinte drag!” este imaginea cu care poporul își exprimă sentimentul său de grațitudine. Poeții au preluat-o de la popor, — așa cum se cuvine — și au pus-o în vers.

Inspirat a fost cel care, cel dintâi a găsit această imagine. Inspirat, sau cu multă experiență a vieții — om care a cunoscut cât de largă și generoasă este grija partidului pentru toți și pentru toate activitățile noastre. Inspirat totuși fiindcă a găsit cea mai completă imagine care să exprime sintetic și laconic, în câteva cuvinte, tot ceea ce înseamnă partidul în ochii poporului. Inspirația ea și imaginea au venit de la sine, impuse de realitatea cea mai evidentă.

Poporul nostru este conștient, judecă sănătos, înțelege perfect lucrurile, vede adine realitățile noi. Oamenii noștri au trăit sau, cei mai tineri, cunosc de la părinții lor ce grea și nesigură era viața înainte, și mai cunosc din propria lor experiență progresele uriașe ale traiului lor de astăzi.

De 45 de ani, partidul nostru luptă, câștigă victorii, apără interesele sociale și naționale în toate momentele cruciale ale istoriei, ia inițiative, alcătuiește planuri, îndrumă și veghează la realizarea lor. De peste 20 de ani, conduce destinele țării și influențează cotidian soarta noastră a tuturor. Tot ce vedem azi înălțat în jurul nostru, pe tot întinsul țării, de partid e conceput, inițiat, îndrumat.

Tot ce a fost în trecut luptă dusă de partid a însemnat calea spre victoria deplină de astăzi. Căci partidul comunistilor români este un partid care a condus proletariatul în lupta cea mai necruțătoare, cea mai hotărâtă, în lupta finală împotriva forțelor capitalismului, un partid sub a cărui conducere proletariatul a desfășurat asaltul său revoluționar pentru făurirea unei vieți noi întregului popor.

Cu prilejul acestei aniversări de 45 de ani de la înființarea lui, să încercăm a cuprinde cât se poate aci, în aceste rânduri, măcar câte ceva din tot ce a făcut partidul în acești ani. Temerară încercare! Căci activitatea partidului se confundă cu însăși istoria țării noastre, iar munca lui din ultimele două decenii — cu cea mai strălucită și mai frumoasă epocă a istoriei noastre — epoca adevăratei noastre Renașteri, care echivalează cu întemeierea unui stat nou, modern, aci la gurile Dunării albastre.

Nu este nimic, în viața publică de astăzi a țării noastre, în organizarea ei de jos și până sus, în temelile ei politice, sociale, economice și culturale care să nu fie rodul inițiativelor și conducerii sale.

Totul a fost reînnoit. O industrie puternică și înfloritoare s-a înălțat navalnic sub ochii noștri și continuă să crească într-un ritm impetuos. Produsele cu indicația „Fabricat în România” au cucerit o faimă bine meritată pe toate meridianele globului. Aș spune, fără exagerare, că și pământul însuși a fost reînnoit. Zecile de mii de tractoare, cu forța lor puternică, au scos din adâncuri straturi noi care tăceau acolo neatins de cînd lumea și pînă la care nu străbatea plugul de lemn. Mașini moderne și îngrășăminte l-au prefăcut ca niciodată, trezind în el noi zăcăminte de producție.

Peisajul de astăzi al țării dărește și el atît de multe partidului: întinderile nesfîrșite de griu, de porumb, de floarea-soarelui, de sfeclă etc. ale cooperativelor agricole de producție, cu vastitatea lor, cît cuprinzi cu ochii, au lărgit orizontul și dau naturii, față de pelecetele de ogoare galbene de buruieni de odinioară, un aspect de bogăție și belșug. Peisajul industrial îl întregeste pe acesta, agricol, la tot pasul, cu fabrici și uzine noi, cu termocentrale, cu stâlpi de înaltă tensiune, cu baraje noi, care au creat mări de apă, cu vapoare, în creierii munților.

Orașele sînt și ele complet noi sau înnoite. Sînt moderne, curate, cu școli, cu spitale, cu policlinici noi, cu teatre, cinematografe și filarmonii. Fiecare oraș sediu de regiune e o mică și frumoasă capitală, cu o viață armonioasă și completă, economică și culturală. Dar a locui astăzi în oricare oraș din țara noastră nu mai înseamnă ca în trecut a duce viața de provincie ca aceea evocată odinioară cu atîta tristețe de romancier și poezii. Industrializarea rațional repartizată teritorial, instituțiile culturale de tot felul, dau oricărui oraș de provincie un puls de viață activ și tonic, și fac din el un centru în care nimic de seamă nu

lipsește oamenilor muncii și intelectualilor celor mai pretențioși.

Satele cunosc și ele o transformare radicală. Ele numără peste o jumătate de milion de case noi. Semne ale bogăției și ale vieții lor noi sînt și tractoarele întinse pretutindeni, aspectul curat al așezărilor, cu flori și îngrădiri noi și frumoase de-a lungul șoselei, cu grajdurile mari cu pereți albi și acoperișuri de țiglă roșie. Dar o transformare poate și mai radicală, și mai îmbucurătoare este în oameni. Tot satul își are, drept cea mai impunătoare clădire, căminul cultural, mindria satului, înălțat prin contribuția lui voluntară, își are clădirea nouă a magazinului universal, bufetul modern cu umbrele colorate, cum nu era nici în firgurile de odinioară, pline doar de circiumi sordide, localul de poștă, fără să mai vorbim de școala nouă de 8 ani, de policlinică și creșă.

Orașe și sate, în ansamblul lor, și fiecare locuitor în parte, datoresc astfel totul partidului și vredniciei oamenilor care i-au urmat învățăturile.

Intelectualii, oamenii de știință, cultură și artă au și ei posibilitatea generoasă, creată de partid, de a atinge cele mai înalte culmi, de a valorifica geniul bogat al poporului nostru atît de inzeștriat și atît de mult ținut odinioară în întuneric.

Fiecare din noi, tot ce avem astăzi înălțător și bun, datorăm astfel partidului. Țara însăși, bogată, liberă și înfloritoare astăzi, datorește totul partidului, conducătorilor săi încercați, înțelepți și neobosiți.

Dar nu numai atît. Viitorul strălucit de miine, pe care îl întrevădem cu siguranță și încredere, îl datorăm partidului.

Acesta e sentimentul intim, organic, al fiecărui cetățean al țării noastre. Muncitorii exploatați de capitaliști, țărani împilați de boieri, intelectualii nesocotiți și umiliți, cenușarese ale societății de odinioară, toți prigonii de altă dată datoresc partidului eliberarea de exploatare, demnitatea, conștiința de oameni, o patrie, condițiile prielnice pentru optima dezvoltare multilaterală a geniului românesc.

„Partid — părinte drag!”

„Dar poate că nici această imagine nu spune încă totul.

Căci în sufletele noastre îi simțim și mai puternic ajutorul, dragostea, îndrumarea.

Demostene Botez

Primăvara întregii țări

Cîntecul de primăvară

O nouă primăvară și-a zăgrăvit bolta în diafan și străveziu. Și, deși coincidență, pare totuși un fapt simbolic îngemănarea dintre anotimpul cu izbucniri de floare și aniversarea celor 45 de ani de existență a Partidului Comunist Român.

Istoria își are calendarul ei întins pe arii vaste, pe veacuri și milenii. Și, în acest calendar, nașterea Partidului nostru se cheamă primăvară. Firește că anotimpurile clasice se succed, ca din totdeauna, potrivit bunei lor rînduiri. Dar pe deasupra trecerii lor stăruie neabătută această lună a lui mai, ca o inimă a tinereții fără bătrînețe.

Ca de obicei, am răsfoit și astăzi ziarele, am citit știrile în tipar mare sau mărunț adunate din cuprinsul țării. De pretutindeni același gînd și aceeași solie. De pretutindeni fapte ale muncii, realizări noi, creații din cele mai diverse. Industria, agricultura, știința, artele — toate se mișcă pe traiectoria ascendentă, în toate cugetă, scapără, rodese sevele socialismului. Și pretutindeni e un imn de slavă pentru gloriosul conducător și constructor al istoriei noastre contemporane.

Mi-au căzut sub ochi rîndurile trimise unei redacții de către un cetățean din Oltenia. În scrisoare se înșirau numeroase înfăptuiri în cinstea aniversării Partidului. Dar mie mi-a atras atenția îndeosebi o frază despre amenajarea unui parc în care — cum spune corespondentul — au fost plantate „flori cu viață lungă”. Expresia m-a dus cu gîndul la întreaga existență, de patru decenii și jumătate, a

partidului. Freluind pe o nouă treaptă istorică tradiția, visurile, rivna spre mai bine a generațiilor trecute, comunistii s-au ridicat la luptă purtînd într-o mină steagul eliberării și în cealaltă sămînța florilor fără moarte. Visul lor era o patrie grădină. Singele ce l-au vărsat s-a prefăcut în floare. Iar astăzi toată țara e o vastă explozie florală din oțeluri albastre, din marmoră albă, din cîntec roșu.

Aștern pe hîrtic aceste rînduri și frăiesc sentimentul unei miraculoase călătorii pe care aș fi încheiat-o chiar acum. În dulcea osteneală a călătorului revenit acasă îmi trece pe dinainte basmul trăit. Un vehicul fantastic pare să mă fi purtat de-a lungul și de-a latul țării, încălcînd cu dezinvoltură relația dintre spațiu și timp, ca și toate legile circulației. Am fost peste tot, în așezări mari și mici, străvechi sau tinere, de la Carpați la țărmul mării, din Bărăgan la codrii de miazănoapte, pe firul apelor, pe șosele și drumuri de fier, pe ulițele satelor și pe cărări pierdute a taină.

Și iată ce am văzut: giganți de metal și beton — cetăți ale industriei moderne, străbune șesuri eliberate din sclavia uneltei anacronice și dăruite cu orizonturi noi, țesături multicolore ale cartierelor fără amintiri, palate ale culturii, școli noi, biblioteci adoiescente, sonde de foraj adine și linii de înaltă tensiune, baraje, magistrale ce străbat foste cîmpii cu ciulini, piețe de mozaic, vile suave pe litoral și cabane în piscuri pentru îndrăgostiții verticalei de văzduh.

Și iată ce am auzit: armonia orchestrelor și a ansamblurilor corale, glasul miilor de artiști din mulțime, pe Hamlet invocînd umbra tatălui său într-o sală plină cu muncitori forestieri, pe Cațavencu stîrnind hohotele de rîs ale țărănilor. Și am auzit sunetul culorilor pe șevalete și al versului migălit cu lumină de stea.

Și iată ce am simțit: o unică, uriașă conștiință în acțiune, o năzuință fără preget spre viitor, o mindrie și un legămint unanim.

Și am simțit ceea ce aș fi vrut să spun în vers:

Cunosc o inimă de foc
Din miile de inimi la un loc —
Acesta e Partidul.

Cunosc un braț întins spre țel
Din miile de brațe de oțel —
Acesta e Partidul.

Cunosc un gînd străluminînd
Sub miile de frunți frumosul gînd —
Acesta e Partidul.

Nimic nu e mai grăitor decît fapta. În cei 45 de ani ai existenței sale eroice, Partidul Comunist Român și-a cucerit încrederea și dragostea nestrămătată a întregului popor. În steagurile sale, pe deasupra tuturor anotimpurilor, flutură nepieritorul cîntec de primăvară al României.

Eugen Frunză

SCUT ȘI SPADĂ

„Războiul ascuns“ în spatele frontului hitlerist (XI)

1940... Letonia s-a alipit la U.R.S.S. Parășind Letonia împreună cu majoritatea germanilor, Alexandr Belov, alias Johann Weiss, s-a stabilit la Lodz, în Polonia ocupată de hitleriști. Datorită unei recomandări este angajat șofer la garajul Biroului central de repatriere din oraș, unde își începe activitatea de agent al serviciului de informații sovietic. În cele din urmă, cu ajutorul Angelicăi Bücher, traducătoare la biroul colonelului Joachim von Salz, căreia tânărul nu-i este indiferent, Weiss este angajat șofer la Abwehr. Maiorul Axel Steinglitz, noul șef al lui Johann, și-a început activitatea de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Cu timpul devine un spion notoriu. Printr-un gest îndrăzneț, Johann izbutește pînă la urmă să atragă asupra lui atenția lui Steinglitz, care părea să-l ignoreze complet.

La un moment dat Weiss părăsește împreună cu maiorul, Lodzul și se stabilește la un dispozitiv militar de lingă Varșovia unde este condamnat, o vreme, la o totală inactivitate.

Povestea asta se repetă șase zile la rând. În a șaptea zi, duminică, cei opt inși veniră după amiază pe poligon și se așezară pe niște cauciucuri vechi de automobile, vrînd parcă să se odihnească după o muncă grea. Purtau uniforme luate de la armate europene învinse de hitleriști: franceze, daneze sau norvegiene. Unii aveau o îmbrăcăminte combinată: de pildă, pantaloni de uniformă franceză și tunici norvegiene.

Cine erau, însă, indivizii? Conform instrucțiunilor, nici ei nu trebuiau să știe nimic unul despre celălalt, iar orice încercare de a afla ceva era aspru pedepsită.

Erau oameni fără patrie. N-aveau nume, ci numai porecle. N-aveau trecut și nici viitor. Dar la reputația de ticăloși urma să și-o adauge și pe aceea de călăi. Erau bine cunoscuți de criminaliștii din Berlin, München, Hamburg.

Ca să poată sta citva timp în preajma lor spre a-și putea da seama cine sînt, Johann își făcu duminică de lucru la garaj. Lăsă ușa larg deschisă și-i auzi discutînd rusește.

La un moment dat ieși din garaj cu un cauciuc în mînă, se așeză cit mai aproape de ei și începu să cerceteze cu luare aminte cauciucul de parcă ar fi căutat o spărtură în el. Apoi îl duse la ureche vrînd parcă să audă dacă ieșea sau nu aer din el. Apoi intră din nou în garaj, lăsă cauciucul și se întoarse cu o scîndurică pe care o așeză pe genunchi, iar deasupra ei puse o filă albă.

Aplecat peste hirtie, Weiss începu să tragă niște linii pe ea. Arunca din cînd în cînd o privire aparent indiferentă spre indivizii îmbrăcați în uniforme de împrumut, care cunoșteau germana, rusa și probabil și alte limbi. Dar cu cît se uita mai atent la ei, își dădea seama că nu le va putea reține trăsăturile.

Spionii surdomuți

La fel procedă și duminică următoare. După ce-și făcu de lucru la garaj, Weiss se apucă din nou să deseneze. Desena pe file de hirtie bună, cu un creion ascuțit, portretele indivizilor. Voia să-i schițeze pe fiecare de două ori: din față și din profil. Lucra cu minuțiozitatea unui miniaturist, deoarece urmărea să obțină nu niște simple desene, ci adevărate fotografii. De succesul muncii lui depindeau poate destinul și viața multor oameni sovietici.

La un moment dat începură să vină la cantină doi surdomuți: un bărbat și o femeie. El era voinic, lat în umeri, cu trăsături mari pe o față imobilă parcă. A avea o privire circumspectă, dușmănoasă și sfredelitoare. Femeia, o blondă cu păr moale și bogat, era înaltă, subțire, nervoasă, receptivă la cea mai mică manifestare de atenție față de ea sau, dimpotrivă, de neatenție.

Perechea nu făcea parte din personalul

de serviciu, ci părea să aibă o situație mai deosebită după felul cum se purta bărbatul, care nu vedea parcă pe nimeni din jur, și după faptul că ceilalți nu îndrăzneau — deși știau că atît bărbatul cît și femeia erau surzi — să spună ceva jignitor la adresa lor.

Într-o zi, se înfățișă la masă și un subofițer bavarez în trecere pe acolo, un uriaș bine hrănit. Aruncînd o privire pe sub sprincene surdomutei, se adresă vecinului:

— Nostimă muierușcă, nu m-aș da în lături să schimb cîteva vorbe cu dînsa între patru ochi.

Surdomutul se ridică numaidecît, se apropie încet de subofițer și-l izbi în

pentru ca, în diferite condiții, să poată afla ce vorbeau diverși inși care-l interessau.

Chiar fiind departe de cei urmăriți, agenții surdomuți puteau, observînd articulația buzelor, să stabilească exact ce vorbeau. Dacă distanța era prea mare, foloseau binoclul sau ochelari speciali.

Dar cei doi agenți greșiseră într-un anumit sens. Ascunseseră șefului lor faptul că așteptau un copil. Și, în timp ce se aflau departe de Germania, socotiseră că femeia va putea rezolva această poveste. Dar trebuiseră să revină în țară înainte de naștere. Femeia, care se afla chiar în luna nouă, fusese ridicată de pe stradă și, deși era agentă a Abwehrului, fusese

Bărbatul găsi de lucru într-o subunitate a Abwehrului unde începu să lucreze la încercarea parașutelor. Cîștiga bine. Făcea antrenamente în condiții extrem de grele. În timpul unei sărituri nereușite se accidentă. Știa că dacă el va muri, dînsa se va sinucide. Apoi avură noroc. Li se dădu amindurora o altă slujbă, mai bună. Weiss știa ce însemna slujba asta mai „bună”. Fuseseră în diverse țări. Își doriseră dintotdeauna un copil. Se temeau numai să nu se nască surdomut.

Weiss îi întrebă totuși: — Dar dacă n-ați fi acceptat să vă întoarceți în țară înainte de nașterea copilului?

Bărbatul făcu un semn cu muchia palmei la gît și-și dădu ochii peste cap.

După o săptămînă, Johann îl văzu pe surdomut, însoțit de un ofițer, urcînd într-o mașină. Era negru la față și ochii-i străluceau febril. Peste cîteva zile o duseră de acolo și pe soția lui. Weiss abia o recunoscu, cînd tinăra femeie se îndreptă spre mașină cu o mică valiză în mînă. Își tira picioarele, capul îi atîrna într-o parte, umerii îi erau căzuți iar fața cadaverică.

Era evident că fuseseră despărțiți. De acum încolo trebuiau să lucreze separat, ca niște aparate vii de ascultare vizuală.

Bruno dă semne de viață

...Weiss căuta neobosit o posibilitate de a se smulge din captivitate. O dată pe săptămînă îi trimetea doamnei Dietmar scrisori pline de respect și duioșie. Dar nu primea nici un răspuns. În cele din urmă izbuti să afle că curierul mergea să ridice poșta numai o dată pe lună. Și sosi o zi cînd Johann primi un teanc mare de scrisori de la Frau Dietmar. Într-una din ele aceasta pomenea, în treacăt, că trecuse pe la ea fruntașul Bruno care se interesase de Weiss.

Să fi fost oare Bruno?! Lui Johann i se tăie respirația de emoție, dar în răspunsul trimis o rugă numai atît pe trîna doamnă să-i comunice fruntașului, evident dacă avea să mai treacă pe la dînsa, numărul poștei lui militare.

Cum în condițiile în care se afla nu se putea izola nicăieri, Johann se văzu silit să recurgă la singurul loc care-i putea oferi această posibilitate. Și, după ce puse cîrligul la ușa de placaj cu o deschizătură în formă de inimă, clăti cu apă dintr-o cutie de conserve, pe care și-o procurase din vreme, un colțisor al batisetei îmbibate cu o soluție chimică și scrisse, cu cerneală simpatică, printre rîndurile unei scrisori coordonatele probabile ale dispozitivului unde se afla, făcu o schemă a drumurilor ce duceau spre clădiri și indică un loc care ar fi putut servi drept ascunzătoare.

A doua zi duse scrisoarea, vîrită într-un plic dezlipit, la comandatură.

Om de serviciu era un soldat bătrîn, puțin surd și de aceea tot timpul mohorit, numit în această funcție în urma demersurilor făcute de fiica lui — care avea gradul de fruntaș și se afla permanent în clădirea statului major.

Într-o zi, după ce Weiss repară la bucatărie mașina de tocat electrică, fata, cu o statură athletică, îi ordonă să înlocuiască spiralele de la o sobiță specială în care se ardeau hirtile care trebuiau distruse după ce erau citite.

Weiss repară sobița seara, în cancelarie, sub supravegherea femeii fruntaș.

La un moment dat aceasta îl întrebă: — Vrei să bei ceva?

— Nu.

— Ești căsătorit?

— Logodit. — Johann ticluise versiunea pe loc, din prudență, căci femeia ședea pe scaun, picior peste picior, de i se vedeau ciorapii pînă sus.

— Sinteți de la țară? — se interesă Johann.

— Da.

— Aveți fermă?

V. Kojevnikov

(Va urma)

Desen de B. Vlasov

Fiul și nepotul

...Schiopătind tare, un soldat cu mantaua zdrențuită bătea străzile satului și intra din casă în casă căutând găzduire. Multă vreme i-am urmărit numai din spate silueta puternică, iar când s-a întors am văzut o față obosită, nerasă, cu ochi mari și buze groase — fața actorului Evgheni Urbanski. În film se numea Vasili Gubanov — și a fost într-adevăr Vasili Gubanov, în cele aproape două ore cât a durat „Comunistul”, silind spectatorii de la început să-i urmărească evoluția cu interes și participare afectivă și să sufere sincer la moartea lui.

După cîteva ani de pauză, Evgheni Gabrilovici și Iuli Raizman au reluat ideea filmului „Comunistul” într-un scenariu care se intitulează provizoriu „Fiul comunistului (Vasili Vasilevici Gubanov)”.

Noul film nu va fi propriu-zis o continuare a celui precedent. Acțiunea se petrece în zilele noastre, la o distanță de jumătate de secol. Această depărtare în timp este sugerată chiar din prima scenă, care se petrece pe un aeroport moscovit ultramodern. Eroul, îmbrăcat elegant, cu o valiză cochetă în mână, străbate clădirea din sticlă și beton a aerogării. Fața lui încă tină, rasă cu îngrijire, exprimă voință și dirzenie, amintind pe undeva de fața bărbatului mort cu jumătate de veac în urmă. Este Vasili Vasilevici Gubanov, fiul comunistului, venit la Moscova să rezolve treburi importante.

Alături de el, în film va apărea și nepotul primului Gubanov, Mihail.

Dar cu toate că „Fiul comunistului” nu este o continuare a „Comunistului” stricto sensu, sarcina principală pe care și-o propun Raizman și Gabrilovici este asemănătoare. Atunci au creat chipul comunistului din primele zile ale revoluției, acum vor să creeze chipul unui comunist din zilele noastre. Continuitatea e deci evidentă și nu mai trebuie demonstrată.

Eroii țin de epoci diferite, au alt orizont de viață, altă formație intelectuală, alt nivel de cultură. Aceste deosebiri explică multe. Primul Gubanov a receptat revoluția și ideile ei pe plan emoțional. Al doilea, tratează mult mai conștient sarcinile pe care trebuie să le rezolve și pe care și le fixează singur. Tatăl s-a luptat cu dușmanul de clasă și a căzut răpus de mîna lui. Fiul lui trebuie să lupte deosebi cu sine însuși. Dar pe amîndoi îi unește țelul comun, deși se află în etape diferite ale drumului care duce spre înfăptuirea lui.

Cît privește pe al treilea Gubanov, Mihail, el are același suflet deschis, aceeași sinceritate cuceritoare ca și bunicul său, și în acest sens seamănă chiar mai mult cu el decît cu tatăl său.

Filmul „Fiul comunistului” va fi realizat în alb-negru, pe ecran lat și va avea două serii. Interpretii încă n-au fost aleși și alegerea se anunță foarte dificilă. „Poate pentru că — a mărturisit regizorul Iuli Raizman — îi văd prea clar pe eroii scenariului și de aceea mi-e greu să aleg actorii. Dar într-un fel sau altul această dificultate va trebui învinsă”.

● Colectivul teatrului „Sovremennik” din Moscova a participat în bloc la turnarea filmului „Se construiește un pod”, recent terminat. Biografia cinematografică a teatrului va continua cu filmul „O singură cursă” care are la bază nuvela scriitorului N. Melnikov.

● Biroul de propagandă a artei cinematografice sovietice editează un ciclu de lucrări cu titlul generic „Drumul meu de creație”. Printre autori: A. Zarhi, A. Zguridi, A. Kapler, G. Kozintsev, I. Raizman, V. Sanaev, G. Ciuhrai, S. Iutkevici.

La „Mosfilm” se turnează un film despre fratele mai mare al lui Lenin, Alexandr Ulianov. Rolul acestuia este interpretat de tinărul actor V. Ganșin, pe care îl vedem în fotografia noastră într-o scenă din film împreună cu E. Solodova, interpreta Mariei Alexandrovna Ulianova

Chaplin pe platou

Istoria cinematografului este atît de scurtă că mai trăiesc încă mulți din cei care își amintesc de timpul cînd el nu exista. Cu toate acestea, primii reprezentanți străluciți ai noii arte s-au înconjurat de un nimb legendar, operele lor au devenit o realizare a trecutului: Griffith, Stroheim, Eisenstein, Pudovkin. Dar unul dintre marii întemeietori ai cinematografului este încă cu noi. E Charlie Chaplin, neobositul, veșnic activul Charlot. Filmul pe care îl turnează în momentul de față în studiourile Pinewood din Londra, comedia „Contesa din Hong-Kong”, ar putea fi, cine știe, începutul unei noi perioade de furtunos avînt creator. De altfel, Chaplin se și gîndește la un alt film pe care îl va turna, poate tot în Anglia, anul viitor.

Chaplin turnînd un film este o adevărată incîntare. Pe platou răsună hohote de ris și glume, însoțite de mimică și pantomimă. Chaplin circulă în permanență printre actori — între care figurează două stele internaționale: italianca Sophia Loren și americanul Marlon Brando — distribuind sfaturi de regizor, bomboane, vitamine, arătînd, jucînd, corectînd, fiind omniprezent cu grația lui nervoasă. Se știe, de altfel, că pentru Chaplin a face un film înseamnă a interpreta zilnic diferite roluri în fața actorilor. Din 1914, de cînd face cinema, a fost întotdeauna un artist total. Scenariul, muzica, regia, interpretarea — totul a ieșit din genialul lui cap cărunt, din inima lui veșnic tină.

Scenariul „Contesei din Hong-Kong” a fost scris cu mulți ani în urmă — „ca să mă distrez”, cum a declarat marele artist. Și a stat în sertar pînă în ziua cînd Chaplin a văzut un film cu Sophia Loren. Găsind „contesa”, a hotărît să turneze filmul. Întîmplarea a fost realmente fericită, fiindcă Chaplin se duce rar la cinema.

„Contesa din Hong-Kong” narează aventurile unui diplomat american (Marlon Brando), care, în drum spre Arabia Saudită unde are o misiune, face escală la Hong-Kong. Aici întîlnește o aristocrată rusă fără un ban (Sophia Loren). Acesta este conflictul care generează comedia, o romantică comedie de situații.

„Contesa din Hong-Kong” este primul film în culori al lui Chaplin și culoarea îl pasionează ca regizor. „Dacă m-aș lăsa pradă primelor mele porniri, filmul s-ar transforma într-o sălbatică furtună cromatică — a declarat el. Dar mă străduiesc să rezist tentației: într-o comedie ușoară, culorile puternice, stăruitoare n-ar face decît să distragă atenția, îngreunînd filmul. Așa încît nu folosesc decît culori foarte sobre, tonuri domoale. Există scene bazate în întregime pe alb. Într-una din ele Sophia, într-o rochie albă foarte simplă, evoluează pe un fundal de asemenea alb. Alb pe alb — e o combinație minunată... Altă scenă începe într-o cabină cu pereții îmbrăcați în piele, în care trei fete frumoase îi judecă pe bărbații de pe vapor ca pe niște posibili candidați la însurătoare. Din cabină trec în salonul de dans pustiu. Trei fete adorabile, foarte bine îmbrăcate, lunecă ușor pe uriașa suprafață a sălii goale. Această scenă m-a urmărit încă înainte de a mă apuca de film, iar acum este una din scenele mele favorite”.

În muzica scrisă de Chaplin pentru film există un vals — „Destin” — care, spre bucuria noastră, a dezlecat de asemenea limba artistului, cunoscut pentru rezerva

lui față de presă. „Valsul „Destin” îmi amintește de vremea cînd eram la San Francisco, în 1915, fără un ban. Nu cunoșteam pe nimeni. Această stare de spirit nostalgică transpare în film, în scena de la clubul de noapte”.

Pe platou, mai exact pe marginea lui, este mereu prezentă și soția artistului, Oona O'Neill. Se află acolo pentru a-și ajuta soțul, scutindu-l de o serie de corvezi zilnice (de exemplu ziaristii) și pentru a-l contempla pe acest om de 77 de ani, veșnic tinăr.

G. Mordvinov

BALET

„Spărgătorul de nuci” văzut cu alți ochi

Cunoscutul balet „Spărgătorul de nuci” compus de Ceaikovski între „Dama de pică” și Simfonia a VI-a a fost întotdeauna montat ca un spectacol pentru copii. Noua lui versiune scenică, realizată de maestrul de balet Iuri Grigorovici pe scena Teatrului Mare din Moscova, ridică pentru prima

Elena Riabinkina, o tină și apreciată balerină a Teatrului Mare din Moscova

oară coregrafia la nivelul și sensul conținutului de idei și de imagini al muzicii.

Căci veșnica temă de basm a lupte dintre bine și rău și a victoriei binelui asupra răului este prezentă în „Spărgătorul de nuci” în toată semnificația și importanța ei filozofică. Prin intermediul ei și prin intermediul personajelor „lumii de păpuși” sînt dezvăluite serioase contradicții și conflicte de viață. De aceea, noul spectacol nu este numai pentru copii și nici numai despre copii, ci un spectacol pentru adulți despre esența vieții, reflectată prin personaje ale universului infantil.

În vechiul spectacol, realizat de V. Vainonev acum aproape trei decenii, visul Mașei de exemplu, era un vis obișnuit, cu un conținut de basm și atît, motivat de im-

presiile acumulate la serbarea pomului de iarnă din ajun. Deși la Ceaikovski și la Hoffmann acest vis este o intruchipare în mic, la scara lumii copilăriei și a păpușilor, a unor mari și legitime conflicte de viață, o metaforă care dezvăluie sensul vieții în genere. Această semnificație a visului Mașei este pentru prima dată seckată și valorificată de coregraful Grigorovici. De aceea, în întreg spectacolul acțiunea de basm este prezentată nu numai ca un vis obișnuit în timpul somnului, ci și ca un vis cu ochii deschiși despre viitor, ca o năzuință la fericire și dreptate, la victoria binelui, ca un prezentiment al unei mari iubiri, ca o descoperire a lumii care își arată pentru prima dată contradicțiile în fața unei conștiințe tinere, ca o amintire despre puritatea copilăriei. În acest vis totul se petrece în serios, căpătînd o semnificație hiperbolică generalizatoare.

De aceea e foarte legitim interesul cu care publicul moscovit a primit noul spectacol al Teatrului Mare, în care rolurile principale sînt deținute de talentații balerini Ekaterina Maximova și Vladimir Vasilev.

PICTURĂ

Gioconda rustică, Ulenspiegel, Boris Godunov și alții

Pictorul sovietic Evgheni Kibrik nu mai are nevoie de recomandare. Căci e cunoscut nu numai de amatorii de artă plastică, ci și de iubitorii de literatură. Într-adevăr, Kibrik a plasticizat cu vervă și voce bună personajele romanului „Colas Breugnon” de Romain Rolland, și l-a imaginat, într-o concepție originală, pe Ulenspiegel cu pănițele sale, a reînviat cu vigoare eroii bilinelor și basmelor rusești, a recompus în linii expresive drama lui Boris Godunov scrisă de Pușkin.

Evgheni Kibrik a împlinit șazeci de ani și cu acest prilej în saloanele Academiei de arte din Moscova s-a deschis o expoziție a lucrărilor lui. Expoziția reflectă activitatea laborioasă de peste patru decenii a pictorului. Ea cuprinde ilustrații la cărțile de mare circulație suscitate, tablouri, lucrări de grafică, schițe, crochieri ale acestui neobosit „globetrotter”, cu albumul și creionul în mînă.

Pentru afișul expoziției sale Kibrik a ales portretul Nevăstucii. „Alegerea a fost foarte bine făcută — scrie pictorul Orest Vereiski într-o cronică apărută în „Pravda”. Ilustrațiile la „Colas Breugnon” al lui Romain Rolland sînt una dintre cele mai mari reușite ale pictorului, iar portretul Nevăstucii — una dintre cele mai mari reușite ale acestei serii. Este Nevăstucă despre care Romain Rolland scria (și se știe ce greu e să-i intri unui autor în voie!) că imaginea ei „va fi deosebit de convingătoare pentru toți cititorii din viitor, așa cum este pentru însuși autorul. Nevăstucă este o Giocondă rustică, ale cărei trăsături, prin forța unei reușite excepționale, îmbină caracterul general cu cel pur local, burgund”.

Ilustrațiile la „Boris Godunov”, cea mai recentă lucrare a artistului, sînt rodul unei munci de cinci ani. Cum au subliniat specialiștii, în seria „Boris Godunov” pictorul, rămînînd el însuși, a urcat o nouă treaptă în creația sa. Pentru a ajunge la aceste rezultate, Evgheni Kibrik a studiat cu o minuțiozitate de istoric și arheolog epoca, modul de viață din acele îndepărtate vremi, costumele, obiectele înconjurătoare. Dar această îndelungă și laborioasă ancorare în trecut nu l-a împiedicat să creeze o operă modernă, mult admirată, ca și celelalte lucrări, de vizitatorii expoziției.

— Mă aștept de mult ?

arta

CONSTRUCȚII NAVALE

Înapoi la clipere?

Se poate vorbi astăzi de o rivalitate între vapoare și corăbiile cu pânze? În definitiv, pe vremea când au fost detronate de navele cu abur, cliperele, galioanele și caravelele minate de forța vântului nu apucaseră să-și spună ultimul cuvânt. Deși părea că în scurtă, dar dramatică înfruntare, învingătorii rostiseră o sentință fără drept de apel.

După 150 de ani, însă, osindiții cer să li se facă dreptate.

La drept vorbind, a fost o încercare între doi adversari puternici, fiecare având, cum s-a văzut în cele câteva zeci de ani de conviețuire, un considerabil potențial de perfecționare. „In cursele lungi — mai scria încă spre sfârșitul secolului trecut revista „Vokrug sveta“ — navele cu pânze... vădesc admirabile însușiri de viteză. Vapoarelor nu le e ușor să concureze cu ele, dat fiind că, la dimensiuni egale, navele cu pânze pot transporta mult mai multe mărfuri, scăzând deci costul transportului“.

Evident, comparate cu transoceanicele moderne, confortabile și rapide, caravelele lui Columb par greoaie și primitive. Dar, dacă escadra celebrului explorator ar fi fost compusă din nave moderne cu același

Numărul lor s-a înmulțit când, în 1852, s-a descoperit aur în Australia. De data aceasta, însă, au început să fie produse de șantierele navale din Anglia. Așa s-au născut „Termopile“, „Cathy Sark“, „Ariel“, „Sir Lancelot“. Era epoca de aur din istoria flotei cu pânze, care a însemnat însă pentru ea și un „cîntec de lebedă“. Căci recordurile de viteză n-au putut salva cliperele. Avind un deplasament mai mare, vapoarele le-au înlocuit pînă la completa lor dispariție. Pe de altă parte, ele au mai primit o lovitură de grație prin scurtarea drumului din Europa spre Asia și Australia în urma construirii Canalului de Suez.

Și totuși, recordurile cliperelor pot fi considerate și acum ca fenomenale: 17,

deplasament, se prea poate că epoca descoperirilor geografice ar fi întârziat cu 300-400 de ani. Căci pentru traversarea Atlanticului, lui Columb nu i-ar fi ajuns combustibilul. Și nu întâmplător în zilele noastre, ca de altfel în ultimii șaptezeci de ani, nenumărați navigatori temerari au traversat oceanele, singuri sau în grup, în ambarcațiuni cu pânze și niciodată în bărci cu motor sau în cutere.

Tocmai această capacitate a navelor cu pânze de a naviga pe distanțe nelimitate a găsit condiții optime de aplicare la mijlocul secolului trecut. Și tot această admirabilă însușire a lor îi face pe constructorii din zilele noastre să se gîndească la o modalitate de a le folosi pe itinerariile maritime actuale.

Cînd, în 1849, a început faimoasa goană după aurul californian, mii de oameni au năvălit pe fărmul apusean al Americii de Nord. Căile ferate transcontinentale nefiind încă construite, cele maritime, ocolind capul Horn, erau mai avantajoase decît traversarea întregului continent pe uscat în furgoane. De aceea, în scurt timp, numărul navelor cu pânze care transportau călători de pe coasta Atlanticului pe coasta Pacificului a crescut de la 2 la 774! Și, cum era și firesc, între constructorii de nave a început o adevărată întrecere pentru realizarea celor mai rapide corăbii. Urmînd exemplul „Curcubeului“, realizat în 1845 la New York și care s-a bucurat de faima celei mai rapide nave a timpului, au fost construite celebrele clipere „Sea Witch“, „Mammon“, „Oriental“. De altfel, chiar numai denumirea acestui tip de navă: cliper (cu sensul de „cal iute“ și „foarfecă“, pentru că în goana-i pe apă retează coama valurilor) vorbește de la sine.

Cliperele s-au impus cu repeziciune.

18 și chiar 19 noduri (1 nod — 1 milă marină — 1852 m — pe oră), adică viteza unui transoceanic modern! Cliperul „James Baynes“, de construcție americană, se deplasa cu 21 de noduri (trebuie să amintim că majoritatea cargoboturilor actuale dezvoltă 10-15 noduri). Iar o altă corabie cu pânze, construită în Germania și botezată „Preussen“, avea o viteză de 17 noduri cu o încărcătură de 8000 de tone. Și, desigur, fără a consuma un gram de combustibil. Pe cită vreme o motonavă modernă are nevoie, pentru a transporta aceeași greutate, de 20 de tone de combustibil în 24 de ore. Poate că în amintirea acestui „truditor al mărilor“ cîțiva constructori de nave germani au avansat, acum cîțiva ani, proiectul unui cargobot cu pânze cu un tonaj de 10000 — 14000 de tone și cinci catarge de oțel amplasate pe platforme rotative. Autorii proiectului n-au uitat, însă, că au la dispoziție o tehnică modernă și au inclus în proiect automatizarea comenzilor, ceea ce ar face posibilă reducerea echipajului la 25 de oameni.

Seduși de posibilitatea combinării avantajelor navelor cu pânze cu ale aparatului moderne, s-au găsit și specialiști care să propună construirea de corăbii avînd la bord mașini electronice de calcul care să informeze echipajul despre viteza și direcția vîntului și să găsească rapid soluțiile optime de navigație. Ba chiar se pare că cercetările în acest domeniu au ajuns într-un stadiu destul de înaintat de vreme ce în curcile de specialitate se discută despre „cum va arăta nava cu pânze a secolului XX?“

E adevărat totuși că nici o navă cu pânze de dimensiuni mari nu și-a demonstrat, în zilele noastre, talentele pe întinderile oceanelor. Iar adepții motoarclor

moderne consideră că nu există încă argumente satisfăcătoare în favoarea revenirii, fie și parțiale, la corăbiile cu pânze. Argumentul invocat de un entuziast francez care a spus că „nimic nu-i mai frumos pe lume decît o femeie dansînd, un cal în plin galop și un cliper cu pânzele umflate de vînt“ li se pare prea puțin convingător.

FIZICĂ

Termometru pentru Soare

Uriașă putere de pătrundere prin materie a particulei neutrino este în general cunoscută. Reamintim, totuși, că această particulă ar putea străbate cu ușurință o masă de fontă de milioane de ori mai groasă decît distanța de la Pămînt la Soare. Cît privește originea ei, se crede că ar lua naștere în diversele reacții nucleare care au loc în adîncul stelelor, inclusiv al Soarelui, după care s-ar revărsa în spațiul cosmic. Fluxul de neutrino este atît de mare, încît prin corpul unui om trece, în cursul vieții sale, un trilion de trilioane de particule. Dar corpul înghite din acest noian doar două-trei particule. Născut, prin urmare, în adîncul Soarelui, neutrino străbate nestîngerit toată masa lui, păstrînd intacte toate informațiile despre complicatele procese din interiorul astrului zilei.

Pornind de la aceste constatări, un grup de cercetători de la Institutul de fizică tehnică „A. F. Ioffe“ din Leningrad și-a propus să afle temperatura din interiorul Soarelui. Iată cum au procedat. Mai întîi au examinat, sub aspect teoretic, toate reacțiile posibile în Soare, apoi au căutat să calculeze cită energie iau cu ele particulele neutrino în fiecare reacție. Căci și-au spus că, înregistrînd pe Pămînt spectrul lor energetic, ei ar putea afla și temperatura din interiorul Soarelui.

Pentru a simplifica lucrurile, cercetătorii și-au imaginat Soarele ca un punct cu o anumită temperatură și o anumită compoziție chimică. Acest model, necesar în prima etapă, le-a oferit o anumită temperatură medie a adîncurilor solare. Apoi, modificînd temperatura și concentrația elementelor chimice în această stea ipotetică ei au putut să urmărească modul cum se modifică aportul energetic al diverselor reacții.

Acum, specialiștii socotesc că temperatura și compoziția chimică a Soarelui se schimbă pe măsura îndepărtării de suprafața lui. Fizicienii au calculat mersul reacțiilor nucleare și al fluxului de neutrino pentru diferite modele de stele, ținînd seama de schimbarea temperaturii și a compoziției chimice de-a lungul razei stelei. Pe baza acestor calcule au fost obținute date amănunțite, pînă acum necunoscute, despre fluxurile de neutrino ce ne sosesc probabil din Soare. Și astfel, cercetătorii leningrădeni au demonstrat pentru prima oară posibilitatea de a determina temperatura din centrul Soarelui.

După încheierea acestor calcule mai rămăsesse totuși o operație care trebuia făcută: măsurarea fluxului de neutrino emis. Dar cum?

A fost elaborată o metodă de înregistrare bazată pe reacția dintre neutrino și clor. Din această reacție rezultă izotopul radioactiv argon-37 care poate fi înregistrat cu ajutorul unor contori. Dar aici intervine un neajuns, provenind din faptul că neutrino are o putere de penetrație prea mare. Astfel, pentru a obține zilnic măcar citeva citiri ale detectorului este nevoie de 1000 de tone de substanță cu conținut de clor. Ba, mai mult. Pentru a elimina alte radiații care ar constitui un obstacol în calea măsurătorilor, cantitatea aceea uriașă de substanță ar trebui ascunsă într-o mină la o adîncime de cel puțin doi kilometri.

Iată de ce nu e de mirare că pînă nu de mult au fost făcute doar citeva experiențe de captare a particulelor neutrino. În una din aceste experiențe savantul american Davis a expus 7 tone de substanță cu conținut de clor. Dar și această cantitate s-a dovedit insuficientă; nu a fost înregistrat nici un atom de argon-37. Totuși, experiența n-a fost zadarnică. Ea a îngăduit să se determine limita fluxului de neutrino și pe această bază să se tragă concluzia că temperatura din centrul Soarelui ar fi sub 18 milioane de grade, iar din luminozitatea absolută rezultă că ea ar fi mai mare de 3 milioane de grade. Iată, dar, cum pentru prima oară au fost determinate limitele temperaturii din centrul astrului zilei.

Cercetătorii leningrădeni au reușit în cursul cercetărilor să lege temperatura efectivă calculată după modelul Soarelui de temperatura reală din centrul astrului. Ceea ce simplifică considerabil calculele pentru orice stea de tipul Soarelui: e suficient să se efectueze calcule relativ ușoare, pentru steaua respectivă, după modelul Soarelui, pentru a putea cunoaște temperatura centrului ei.

Știința

INSTRUMENTE NOI

O bibliotecă în buzunar

Numărul lucrărilor de tehnică, știință și popularizare, editate în U.R.S.S. și în alte țări, crește în fiecare an. Rafturile depozitelor de cărți și ale arhivelor cu greu mai pot adăposti toate noulățile. Dar, pe de altă parte, nu se poate renunța nici la lucrările mai vechi.

Există totuși o soluție. În ajutorul bibliotecilor vin acum microfilmele și microfisele.

Electrotehnicienii sovietici, de pildă, vor avea la dispoziție, în viitorul apropiat, circa 2,5 milioane de microfise după reviste tehnice, manuale etc. Printre ele se va afla și o documentare completă despre aparatură de joasă tensiune. De altfel, cea mai mare parte a informației străine sosește în Uniunea Sovietică tocmai sub forma acestor microfise.

Aparatele de citit informațiile sub aceste forme, sint, însă, cam

voluminoase și scumpe. Din care cauză deocamdată nu se pot afla pe masa fiecărui inginer. Iată de ce a fost foarte bine primită o importantă inovație propusă de Institutul unional de cercetări electromecanice. Cercetătorii de la acest Institut au construit o lupă de citit portativă. Cîmpul ocularului ei cuprinde dintr-o dată o întreagă pagină dintr-o microrevistă. Un beculeț montat pe ea asigură lumina necesară. Aparatul cîntărește numai 270 de grame.

Lupa poate fi folosită cu succes în instituții și chiar pe cîmp. Incît o întreagă bibliotecă în această ipostază modernă ar putea fi purtată într-un buzunar.

T

trează 13° C, iar la 30 cm 30°. Rezultă, deci, că pe la nivelul gleznelor noastre vremea este departe de a fi blândă, așa încât micii locuitori ai pajiștilor au de suportat condiții climatice care ar usca și îngheța alternativ chiar și pe cei mai spartani dintre noi. S-a calculat că în 24 de ore un răsad trece printr-o gamă de temperaturi care, pentru un om, ar echivala cu deplasarea zilnică între tropice și pol.

Aceste variații rapide de temperatură favorizează amestecarea aerului, fenomen de importanță esențială pentru viață. Fără el evaporarea și circuitul apei ar înceta imediat ce aerul ar fi saturat cu vapori iar ființele nu ar putea trăi mai multe la un loc căci s-ar intoxica cu substanțele nocive eliminate de ele. Dar chiar și cu un flux normal al aerului, intervine astăzi pericolul fumului și gazelor produse de întreprinderile industriale. Tocmai în această direcție are un cuvânt de spus micrometeorologia. Cunoșcând raportul dintre căldură și fluxul de aer, ea propune să se sufle aer cald pe coșurile fabricilor, operație care antrenează fumul în sus și echivalență cu prelungirea coșului — soluție adoptată în unele locuri până acum, dar care nu putea fi împinsă decât până la o anumită limită.

Cunoștințele micrometeorologice sînt prețioase și pentru agricultură. Se știe că plantele cresc cel mai bine cînd absorb apa cu rădăcinile și o elimină prin evaporare din frunze într-un ritm cît mai rapid. A li se da mai multă apă decît au nevoie ar însemna, însă, o risipă, care trebuie evitată în multe regiuni de pe glob. Pentru a cunoaște exact cantitatea de apă necesară plantelor, micrometeorologii au găsit o unitate de măsură numită „evapotranspirație potențială”, pe care au calculat-o la diverse plante și în diferite condiții climatice. Scăzînd din aceasta cantitatea de apă existentă în sol, ei află cît mai trebuie adăugat prin irigație. Una din cele mai vechi îndeletniciri ale omului ciștigă astfel în precizie.

MICROMETEOROLOGIE

Ziua la tropice, noaptea la pol

Celebrul umorist american Mark Twain pretindea că, sînd la el acasă, a reușit să numere 136 de tipuri diferite de vreme în numai 24 de ore. Această afirmație trebuie luată, desigur, drept o butadă. Totuși, nu este mai puțin adevărat că vremea e departe de a fi atît de bine definită pe cît am fi tentați s-o credem: umedă ori uscată, cu cer senin sau înnoțat, căldură sau răcoare. În realitate ea constituie un subiect atît de complex, încît meteorologia a ajuns să aibă astăzi o duzină de ramuri, cea mai tinăra dintre ele fiind micrometeorologia, adică studiul timpului ce predomină aproape de sol.

Micrometeorologul se interesează nu mai de pătura inferioară a troposferei și este de-a dreptul fascinat de primii cîțiva metri în care evoluează „timpul local”. Acesta se află în strînsă legătură cu ca-

ENERGETICĂ

Zgomotul la lucru

Invinuit că zdruncină nervii oamenilor, combătut în fel și chip, se pare că zgomotul, măcar în parte, urmează a fi reabilitat. Într-adevăr, dintr-o consecință dăunătoare vieții civilizate el urmează să fie pus la lucru, pentru a deveni folositor omului. Anume, să dea o mîna de ajutor la producerea energiei electrice.

Căci nu de mult a fost descoperit și experimentat un aparat capabil să transforme vibrațiile sonore în curent electric prin mijlocirea unui cristal piezoelectric. Se știe că un astfel de cristal, un cuarț de pildă, poate produce curent dacă e supus unor presiuni sau vibrații. Aparatul amintit, un convertizor zgomot-electricitate va fi, deci, oarecum echivalentul unui pick-up, dar de dimensiuni uriașe. Într-adevăr, majoritatea electrofoanelor sînt înzestrate cu capete piezoelectrice care, plasate la extremitatea unui braț, receptează prin intermediul unui safir sau unui ac vibrațiile impuse de neregularitățile plăcii. Din aceste vibrații ia naștere un curent variabil care apoi e transmis unui amplificator.

În procedeul elaborat de cercetătorii care se ocupă de transformarea zgomotului în energie electrică, drept cristal piezoelectric este preconizat a fi folosit titanatul de bariu care va fi plasat, cum e și firesc, în locuri extrem de zgomotoase, de pildă în carcasa unei mașini mecanice sau în motorul unui avion cu reacție. Luînd în considerare ultimul caz ar putea fi obținută, aproape gratuit, energia necesară pentru alimentarea cu curent a sistemului de iluminare la bord și chiar a unor instrumente de navigație. Să sperăm, deci, că zgomotul, acest subprodus industrial pînă acum inutil, va putea fi folosit în aceleași scopuri și în marile întreprinderi industriale!

— Ești sigur că e radiotehnician ?

PSIHOFIZIOLOGIE

Minunile gîndului

- De la sugestie la autosugestie ● Emoții pozitive în loc de medicamente ● Cîteva exerciții practice de autosugestie

În 1925, doctorul A. Brauchle publica în revista „Medizet” experiențele profesorului de psihofiziologie B. Franz care au stîrnit prin insolitul lor o deosebită vîlvă în cercurile medicale din toată lumea. Profesorul B. Franz își putea modifica poziția inimii coborînd-o cu 6-8 cm, își activa digestia, reușind să producă evacuarea alimentelor la trei sferturi de oră de la ingerare sau putea privi încrucișat, simulînd un strabism artificial, prin concentrarea gîndului asupra acestor acte.

De atunci s-au acumulat nenumărate experiențe și fapte de observație care au

Alți cercetători au constatat cum în urma sugerării unor emoții negative (minie, teamă) metabolismul bazal crește aproape de două ori în comparație cu creșterea sa în urma emoțiilor pozitive.

Rolul stărilor emoționale pozitive în viața organismului uman este considerabil, de ele fiind legate procesele de restabilire, de asimilare, de vindecare.

Aceste stări emoționale pot fi însă nu numai sugerate. Experiențele au dovedit că fiecare om, prin „călirea voinței”, se poate autosugestiona, contribuind astfel la influențarea pozitivă a stării psihice și fizice. Pe acest fenomen se bazează metodele terapiei psihice moderne, inițiate încă de V. M. Behterev. După părerea lui Behterev, pentru fiecare caz este nevoie de o anumită formulă de autosugestie. Să admitem că un om care s-a obișnuit cu băutura ar dori să se vindece de acest viciu pe calea autosugestiei. El ar trebui să folosească următoarea formulă: „Vreau să nu beau, dar nici să nu mă gîndesc la băutura”. M-am eliberat total de această ispită dăunătoare și nu mă mai gîndesc la ea”. O astfel de formulă verbală, repetată de multe ori în șoaptă, de preferință înainte de somn și dimineața înainte de trezire și cu o adîncă concentrare, poate da adesea rezultate spectaculoase.

Antrenamente sportive în... gînd

Un succes deosebit în aplicarea autosugestiei l-a obținut Emil Coué. Ca și Behterev, Coué recomandă șoptirea neîntreruptă a formulei verbale potrivite cu situația respectivă. Diferența constă numai în aceea că Coué cere ca repetarea formulei să nu implice o „concentrare deplină” ca la Behterev.

Iată unul din exercițiile pe care le propunea Coué, ca o prescripție curativă și preventivă ce trebuie urmată toată viața: În fiecare dimineață la sculare și seara la culcare închideți ochii și, fără a căuta să vă fixați atenția, spuneți șoptit, numărînd pe o sfoară cu 20 de noduri, această frază: „Din toate punctele de vedere, în fiecare zi, mă simt mai bine”. Această autosugestie generală trebuie făcută într-un mod simplu, copilăresc și cit se poate de mecanic, adică fără nici o sforțare.”

În sfîrșit autosugestia este un factor activ în diverse procese de antrenament, demonstrînd o dată în plus „minunile” pe care le poate face gîndul. Iată cîteva exemple citate de prof. K. K. Platonov.

Sugestie la... microfon

Luptătorul Harlampiev, maestru emerit al sportului, s-a îmbolnăvit înaintea unei competiții fiind reținut la pat. Totuși el s-a prezentat la concurs în cea mai bună formă, devenind campion. Explicația? În timp ce zăcea bolnav, sportivul se antrena cu stăruință luptînd în... gînd, reprezentîndu-și mișcările sale și ale adversarului. Pianistul Isaak Mihovskii nu avea pian cînd era student și a pregătit pentru examen „Anotimpurile” de Cealikovskii, învățînd bucata în gînd prin reprezentare. Aviatorul Vladimir Dîmerski, care nu mai zburase de multă vreme, și-a refăcut deprinderea de a zbura după o lungă întrerupere, efectuînd sistematic zboruri în... imaginație.

Asemenea fapte au o deosebită semnificație. Ele dovedesc existența unor relații certe între psihic și organic, între gînd și trup. Ele demonstrează în acest sens importanța activă a gîndirii de care în ultimul timp igienistii, medicii, psihologii, educatorii și sociologii țin tot mai mult seama.

Dr. E. Rostov

Prin autosugestie se poate menține mult timp această poziție „pe spate”

demonstrat influența pe care o poate avea concentrarea gîndirii, sugestia și autosugestia asupra unor procese fiziologice și psihologice.

Cuvînte în loc de... lămie

Cercetările școlii lui I. P. Pavlov au fundamentat — se știe — bazele științifice ale sugestiei și autosugestiei, în care rolul principal îl joacă cuvîntul. Cea mai simplă experiență pe care o făceau elevii lui Pavlov era utilizarea unor cuvînte foarte cunoscute care declanșau senzații fiziologice. Astfel cuvîntul „lămie” poate să provoace în anumite condiții, o secreție salivară abundentă, de parcă o bucăciță de lămie ar fi fost într-adevăr arătată persoanei supuse experienței. Tot așa, dacă înțeparea cu un ac provoacă la unii oameni o accelerare a pulsului, aceiași „reacție de apărare” a aparatului cardiovascular se poate produce numai prin simpla pronunțare a cuvîntului „ac” sau „doare”.

Aceste experiențe ilustrează procesul „sugestiei verbale directe”, la baza căreia se află un mecanism reflex condiționat de natură fiziologică. „Sugestia — spunea I. P. Pavlov — este un reflex condiționat simplificat, extrem de tipic la om”.

Experiențe făcute pe animale au arătat că și la acestea este posibilă sugestia verbală. Dacă unui cîine i se spune „dă-mi laba”, mimîndu-se prin gesturi ordinul și apoi i se dă un os, după cîteva asocieri de acest fel, cîinele va ridica regulat laba la cuvintele „dă-mi laba”. Cuvintele (sunetele) devin astfel pentru el un excitant verbal care declanșează un reflex condiționat.

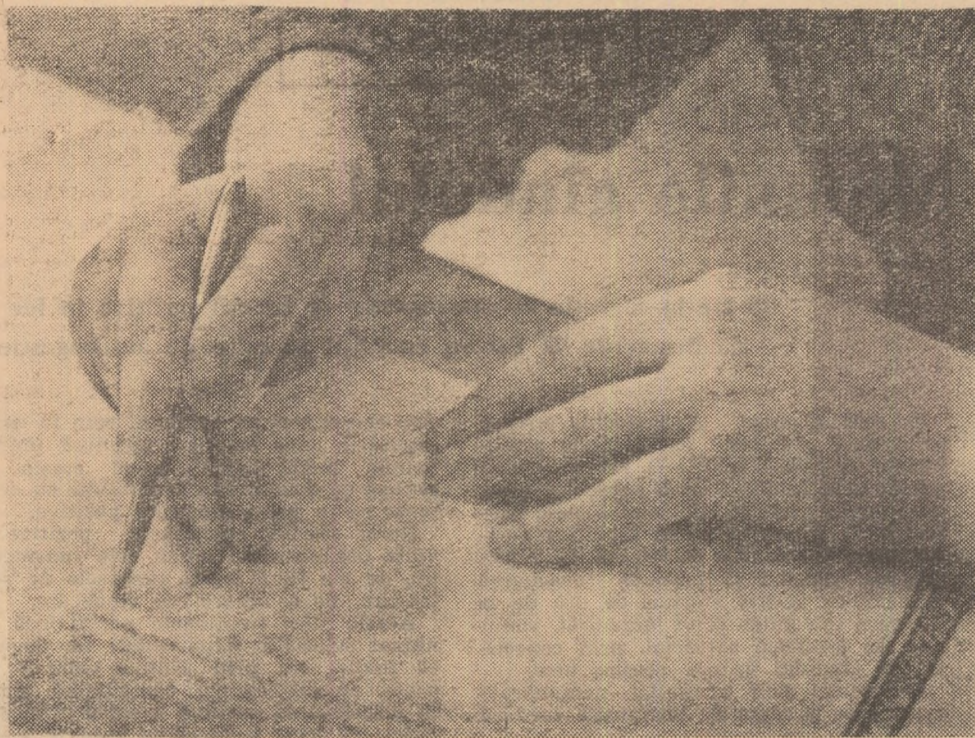
Cercetări de laborator efectuate de V. P. Protopopov, L. L. Vasiliev, A. G. Ivanov Smolenski și alții au stabilit că pe baza excitantului condiționat verbal se pot produce cele mai complicate sugestii.

„Nașterea fără dureri”

Una din aplicațiile cele mai interesante ale acestor experiențe a fost folosirea sugestiei pentru suprimarea durerilor în intervențiile chirurgicale mici, în producerea nașterii și uneori, chiar în operații mai mari.

Un alt sistem de analgezie a nașterilor, așa numita metodă psihoprofilactică, a fost propusă de savantul sovietic I. Z. Velkovski și apoi preluată de obstetricieni din Franța, S.U.A. și alte țări.

Sugestia este folosită curativ cu mult succes de medicii în diverse afecțiuni, mai ales în cele de origine funcțională ca: vărsăturile incoercibile, stările febrile nervoase (sugestia verbală influențînd termoreglarea), tulburări circulatorii, dispepsii, prurit etc. Prof. C. I. Platonov a demonstrat cum emoțiile pozitive (bucurie, plăcere) măresc tonusul muscular al stomacului, iar cele negative îl fac să scadă.

— Faceți-mi un deget artificial! Cu această rugămintă neobișnuită s-a adresat medicilor din Riga tînăra Tamara Z. căreia îi fusese amputat degetul de la mîna dreaptă. Medicii au reușit să-i împlinescă rugămintea. Acum, Ta mără are un deget artificial care nu se deosebește aproape deloc de unul „adevărat”

TEMĂ DE SEZON

Rinofaringitele

Inflamațiile mucoasei nazale sau mai bine zis ale mucoasei rinofaringiene, cunoscute sub numele de rinofaringite, constituie unele dintre cele mai frecvente afecțiuni ale sezonului de primăvară, mai ales la vîrsta copilăriei. De cele mai multe ori rinitele sînt provocate de germeni banali (coriză sau guturai), alături de virusuri (gripa). Frigul, umezeala, pulberile diverse au un rol favorizant în provocarea rinitelor acute. Boala poate fi repede diagnosticată datorită senzației de uscăciune, de usturime la nivelul foselor nazale, urmată imediat de senzația de nas infundat. La simptomele de mai sus se adaugă curind strănutul, hipersecreția (rinoree) și pierderea temporară a mirosului (anosmie). Tratată de la început, evoluția bolii poate fi oprită prin: antitermice — piramidon, aspirină — 2-3 tablete pe zi, vitaminizare intensă, instalații nazale sau pulverizații cu Mentolin, 6-8 picături, Fedrocaină, care se administrează din 4 în 4 ore cîte 5 picături în fiecare nară. Rinofug, inhalatii cu preparatul Inhalant, un comprimat la un litru de apă fierbinte.

În unele cazuri, rinitele se pot croniciza, praful, fumul, gazele toxice, diferiți alergeni (finul, părul de animale, alimente, medicamente etc.), amigdalita cronică, sinuzitele cronice, vegetațiile adenoidice putînd întreține o rinită cronică. O dată cu obstrucția nazală, bolnavii se plîng de scăderea sau dispariția mirosului, scurgeri continue mucoase sau muco-purulente din nas, dureri de cap, oboseală etc.

În cazul rinitei cronice atroifice ozenoase (ozena), mai frecventă la femei, scurgerea muco-purulentă din nas, foarte abundentă și cu tendința către formare de cruste este rău mirositoare, iar foselile nazale sînt mult lărgite prin atrofia cornetelor nazale. Tratamentul constă în spălături nazale zilnice cu ser fiziologic călduț, instalații cu oleu gomenolat 2%, badijonaj cu soluție Lugol glicerinată (iod metaloidic 1 g, iodură de potasiu 2 g, glicerină 100 g), vitamină A, untură de pește, antibiotice (streptomycină administrată fie în instalații, fie ca aerosoli, badijonaje, tamponare înbinate cu soluție și lăsate cîteva ore în nas, sau sub formă de injecții submucoase), inhalatii cu ape sulfuroase, pilocarpină, ionizări cu acetilcolină, masaj electric al mucoasei.

Ca tratament general, în rinitele ozenoase se recomandă vitaminoterapie intensă, cură heliomarină, proteinoterapie, serovaccinoterapie. În fine, dacă mijloacele obișnuite de tratament nu dau rezultate, se practică și unele intervenții chirurgicale pe mucoasa foselor nazale.

O altă formă a acestei boli, este rinita cronică hipertrofică, în care mucoasa inflamată degenerază formînd polipi. Obstrucția nazală devine atunci totală, respirația se face pe gură, bolnavul sforăie în somn, simțul mirosului dispăre, auzul scade, ochii lăcrimează abundent (epifora), uneori din cauza unei conjunctivite. Pentru a se elibera foselile nazale astu-

pate se impune atunci galvanocauterizarea mucoasei sau injectarea de substanțe sclerozante (soluție hipertonică de glucoză 50-60%) în mucoasă, uneori chiar intervenții chirurgicale.

După cum se vede, sub banalele lor aparențe, rinitele sînt afecțiuni care nu trebuie neglijate. Ca să le prevenim este bine să evităm cauzele care pot favoriza procesul inflamator, să asanăm toate focarele infecțioase de vecinătate — sinuzitele sau amigdalene — să îndepărtăm vegetațiile adenoidice. Organismul copilului trebuie fortificat prin administrare de untură de pește, vitamină A — drajeuri sau soluție uleioasă — calciu și cură helio-marină.

Medicus

LEXICON MEDICAL

Emfizemul pulmonar

Etimologic, cuvîntul emfizem (provenit din grecescul emphysema = umflare, dilatare), înseamnă o dilatație produsă în urma introducerii de aer sau a dezvoltării unui gaz în țesutul celular.

Prin emfizem pulmonar înțelegem așadar o boală cu evoluție cronică determinată de dilatarea alveolelor pulmonare. Ea se datorește unor modificări ale țesutului pulmonar, în urma pierderii elasticității acestuia. Există mulți factori care pot conduce la apariția emfizemului: bronșite, bronșectazii, scleroze pulmonare, pneumoconioze etc. Un rol favorizant îl joacă și rigiditatea toracică, cifoza dorsală, osificarea articulațiilor costo-vertebrale, ptoza organelor abdominale, la care se adaugă, într-o anumită măsură, și alcoolismul. Emfizemul pulmonar este o boală care se întâlnește mai frecvent la oamenii în vîrstă și în special la persoanele care prin meseria lor și-au supus plămîinii la dilatație: suflători în sticlă, trompetiști etc.

La început boala trece neobservată, bolnavii prezentînd tulburări de respirație neînsemnate, care nu micșorează capacitatea lor de muncă. Cu timpul, însă, încep să apară simptomele de bronșită, pentru ca într-un stadiu avansat să se adauge suferințele din partea inimii, manifestate prin semne de insuficiență cardiacă. Respirația emfizematosului devine atunci dispneică, cu o expirație prelungită șuierătoare, fața și extremitățile sînt albastrii-vinete (cianotice), vinele gîtului proeminente, iar cutia toracică se bombează, căpătînd o formă de butoi. Mișcările respiratorii la acești bolnavi cu toracele dilatate se caracterizează prin aceea că toracele trage după el parcă întreg corpul în timpul actului respirator. Tusea, fenomenele de bronșită cro-

nică cu expectorație muco-purulentă însoțesc permanent dispneea inspiratorie și expiratorie a emfizematosului.

Cum leziunile de emfizem, odată produse, rămîn definitive, deci incurabile, tratamentul bolii se va îndrepta mai ales spre combaterea afecțiunilor bronho-pulmonare (bronșite, astm, bronșectazie, scleroză pulmonară etc.) care i-ar putea agrava evoluția. Regimul de viață și de muncă al emfizematosului se aseamănă mult cu acela al unui cardiac compensat. Sînt interzise astfel alcoolul, tutunul, condimentele, abuzul de sare și de lichide. În stadiul de început se recomandă gimnastica respiratorie, constînd în exerciții repetate de inspirație și expirație (prelungite, rare, profunde), timp de 10-15 minute, 2-3 ședințe pe zi. Rezultate bune se obțin și prin compresii toracice manuale sau cu aparate speciale de gimnastică pulmonară, acționate electric.

Medicația iodată (cu iodură de sodiu sau cu produsul românesc Iozinol n.r.), ameliorînd circulația și fluidificînd secrețiile bronșice, poate fi utilă în emfizem. Se poate administra, în timpul verii, 10-15 zile pe lună. Nu se va uita nici vitaminizarea intensă a organismului cu vîplex, complex B, vitamina C200.

În emfizemul cu bronșită cronică, tratamentul constă în antibiotice, calmante ale tusei (Trecid, Codenal), expectorante. În fine, în stadiul avansat al bolii, caracterizat prin insuficiență cardio-pulmonară, tratamentul este comun cu acela al cardiacilor, preferîndu-se însă strofantina, eufilina și cafeina, denumite de altfel „digitala emfizematosului”.

Climatul cel mai potrivit pentru bolnavul de emfizem este cel dulce, fără curenți, cu temperatura și umiditatea moderate, fără variații mari (de tipul stațiunilor climatice românești, Predeal, Brașov, Borsec n.r.).

Emfizemul pulmonar este o afecțiune compatibilă cu o viață îndelungată dacă este tratată cu grija și atenția cuvenită.

Dr. Z. A. Barski

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Tendința

de îngroșare a tălpii

Folosiți în acest scop „Crema cheratolitică”. În fiecare seară faceți o baie caldă la picioare, iar după uscare aplicați crema pe porțiunile ce prezintă pielea îngroșată. Masați ușor cu vârful degetelor pînă la pătrunderea cremei în epidermă. După ce ați terminat, spălați-vă bine pe mîini și ungeți-le cu o cremă grasă spre a evita usturimile.

Există tumori

de natură bună?

Aproape nu există om care să nu aibă una sau mai multe tumori benigne. Negii, alunițele de pe piele, lipoamele țesutului gras, polipii care apar în diverse regiuni sînt cele mai frecvente și mai banale tumori de natură bună. De obicei ele nu produc prejudicii organismului. Uneori, însă, sînt extirpate din motive estetice. În cazul că tumora nu manifestă creștere accentuată, nu produce tulburări și nu se infectează, extirparea nu este obligatorie. Fiți atenți însă la orice modificare pe care o poate suferi tumora și consultați medicul în acest caz.

— Ce-aș vrea la prînz, draga mea? Știu și eu, niște costițe ai?...

Poșta medicului

PEIRE P. — București: După părerea noastră dv. sinteți pe deplin vindecat. Dar cum „poza bună trece primejdia rea” o cură de endocilină nu-l deloc contraindicată.

IANCU IOAN — Orașul Vulcan, reg. Hunedoara: 1) Citiți răspunsul dat tov. Mircea Ion, în nr. 17 al revistei noastre. 2) Înainte de a începe săpunirea ungeți fața cu o cremă protectoare (de exemplu „Nivea”). Utilizați nu săpunul, ci o cremă de ras (de preferință „Dermin” sau „Palmier”). 3) Pentru tratamentul coșurilor, citiți răspunsul dat sub Sperașta—Petroșani în nr. 12/1966 al revistei noastre.

MUCĂ DORU — Băile Herculare: Lipomurile sînt chisturi de grăsime cu o evoluție exclusiv benignă. În cazul cînd cresc peste măsură și încep să vă supere, vă sfătuiam să-i îndepărtați pe cale chirurgicală.

ARSENE — I.L.L. — București: Citiți, vă rugăm, răspunsul dat tov. Mircea Ion — Sibiu, în nr. trecut al revistei. Sfatul nostru sincer și fără nici un fel de rezerve este să vă căsătoriți!

D. MARIANA — Cîmpulung Muscel: Aceste prejudicii „medievale” apar cam anacronice pentru un om al zllor noastre, mai ales că „nu sinteți deloc incultă”, cum spuneți dv. Totuși, dacă problema vă frîmîntă atît de mult, „diagnosticul” vi-l poate pune un medic ginecolog, căruia vă sfătuiam să vă adresați.

V. VLAD — Timișoara: Într-adevăr, este vorba de o prea veche paralizie facială, cu o etiologie probabil traumatică sau infecțioasă, pentru ca obișnuitul tratament medical sau fizioterapeutic să mai poată da rezultate. Singura soluție posibilă ar fi o intervenție chirurgicală constînd într-o anastomoză spino-facială sau hipogloso-facială, dar nici în acest caz recuperarea nu este întotdeauna perfectă. Totuși meriții să încercați.

MIRELA — București: Adresați-vă mai întii medicului pediatru al circumscripției sanitare de care aparține copilul, care vă va îndruma dacă este cazul.

GAGEA VLADIMIR — București: 1) Sindromul Meniere se datorează unor leziuni iritative ale aparatului vestibular periferic (labirintul) din urechea internă. Apare sub forma unor crize vertiginose cu mari tulburări de echilibru, însoțite de greață, vomismente, slăre de anxietate. **Tratamentul medicamentos:** În timpul crizei, atropină sulfurică pentru calmarea grețurilor și vărsăturilor, cîte 0,5 mg. în injecții i.v. de 2-3 ori pe zi, emetiral 2-3 tablete pe zi, vitamina P.P. administrată în injecții, pantotenat de sodiu i.m. sau i.v. Medicație sedativă: fenobarbital sau clordelazin. Tratamentul între crize este în funcție de factorul causal care a provocat sindromul (hipertensiune, sifilis, otită etc.). În unele cazuri se recurge la un tratament neurochirurgical constînd din secționarea perechii a VIII-a a nervilor cranieni în fosa posterioară. 2) Boala nu se transmite ereditar.

HEINRICH W. — Iași: Vă asigurăm că totul va intra în normal. Vă recomandăm o cură cu Napoton, 1 drajeu seara la culcare și eventual 1 după masă, timp de 2 săptămîni.

JEAN BART — Biharia: 1) În nici un caz cantidă! Încecați un tratament hormonal (testosteron etc.) și vitaminic sub supraveghere medicală. 2) Pentru amănuntul care vă interesează adresați-vă forurilor în drept, deși vîrsta dv. nu credem că vă avantajează.

CHIRILĂ ANA — Huși: 1) Regimul în ateroscleroză se bazează pe evitarea grăsimilor animale (cel mai indicat e uleiul de pomb proaspăt, pus la masă), carnea (de 2-3 ori pe săptămîină, ouăle 1-2 pe săptămîină; se evită mesele copioase (mai bine 5-6 mese mici pe zi), supele de carne, conservele, mezelurile alcoolul, cafeaua, cacao, tutunul. Se permit mai ales supe slabe, produse de lapte, paste, legume, sare — moderat, lichide — moderat. Se indică o zi de fructe sau lapte pe săptămîină ori perioade scurte de regim de cruditate. 2) Ceapa crudă nu are nici o contraindicație în afară de... miros.

MĂNASE M. — Galați: Așa cum am mai anunțat, răspunsurile se dau în această rubrică. 1) Medicamentul despre care ne scrieți este indicat în cazul dv. 2) Tratată bine boala nu lasă nici o urmă.

YOGA MUDRA — București: 1) Nu există nici un „beneficiu” de pe urma înghițirii simburilor de măsline. Dimpotrivă! 2) Despre colita spastică vom publica în curînd un articol special. 3) Exercițiile de yoga este bine să fie începute înainte de 35 de ani, cit mai de timpuriu posibil.

(Continuare în pag. 11-a)

ANGLIA

După nouă ani

La Hoek van Holland, portul olandez bîntuit de vînturi și frig chiar și vara, călătorii aflați în trecere nu prea au ce să vadă. În fața ochilor se întinde doar marea cenușie, care se sparge de țărniș legă-nind navele ancorate iar deasupra apei zboară pescăruși. Numai lungul și nu prea elegant vapor „Regina Emma”, care face zilnic curse între Olanda și Anglia, stă aproape lipit de chei, așteptîndu-și călătorii. Hamalii te eliberează imediat de bagaje, pe care nu le mai vezi pînă în Anglia, la Haridge. Urci astfel ușor, ca într-un tramvai, la bordul vaporului care, de altfel, nu are cabine de dormit și nici altfel de cabine, ci numai un salon și un

guri palide, ca și tine, zvîrlindu-și paltoanele pe umăr, și se îndreaptă spre ieșire, în timp ce „Regina Emma” lunecă printr-o sumedenie de coșuri, catarge, punți negre, spre portul englez Haridge, care se zărește cenușiu sub o ploaie binefăcătoare. Vameșii nu te întrebă dacă ai colți de fildeș sau briliante. De obicei, te părăsesc cum începi să înșirui ce ai în valiză. Un tren mic, pentru vilegiaturiști, te duce spre Londra.

Nu mai văzusem Londra de nouă ani. În întunericul de afară se zărea, străpunsă de lumini și umedă de ploaie, gara Liverpool-Street Station care se află, ca toate gările londoneze — lucru, de altfel

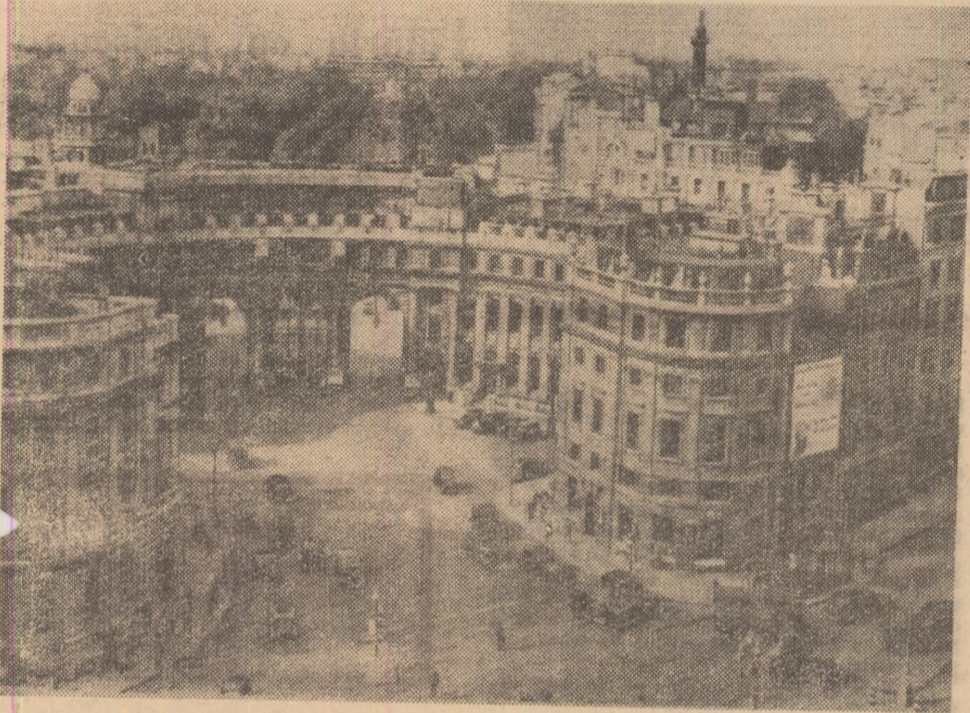
prea mult că poți intra sub roțile unei mașini. Ce s-a schimbat dar în ultimii nouă ani? Nu cu prea multă tragere de inimă și foarte încet, Londra a început totuși să-și modernizeze arhitectura, construind ici-colo clădiri noi, înalte și chiar în centrul orașului — pe Shaftesbury-Avenue — un zgîrie-nor moderat.

Un motiv care face plăcută viața la Londra este clima ei, despre care degeaba se spune că ar fi proastă. Evident, dacă spațiul verde din jurul orașului ar fi distrus, clima s-ar înrăutăți, dar deocamdată atmosfera Londrei este purificată de splendidele și imensele-i parcuri, unele din cele mai mari și mai frumoase din Europa. Verdețea și respirația oceanului și a mării, care scaldă de jur-impjur insula britanică, ozonizează, purifică aerul, încît vara îți se pare uneori că ești într-o stațiune climaterică. Cît am stat la Londra n-am apucat faimoasa ceață despre care se scrie atât de mult.

Un al doilea motiv, hotărîtor, de altfel, este impresia că nimeni nu se interesează de tine, nimeni nu-ți dă atenție, chiar dacă, să spunem, arborezi pe cap o creație sau umbli pe stradă în mîini. Această indiferență față de semeni și acțiunea aerului blînd, purificat de ozonul pădurilor, calmează încetul cu încetul nervii excitați din pricina zgomotelor orașului; în felul acesta dormi bine și dimineața te trezești odihnit.

În drum spre Mallet Street am ieșit pe Great-Russel Street și m-am pomenit în fața lui British Museum și i-am străbătut mărețul careu, despre care s-a scris atît. British Museum a fost și a rămas o simbioză de muzeu și bibliotecă, care adăpostește nu numai mari comori de artă și arheologie, ci și un imens fond de cărți. La intrare îți se înmînează o foaie de hîrtie, planul oficial al muzeului, pe care am dat benevol un șiling. Pe această filă, în patru culori (roșu, albastru, verde și galben) e prezentată ca în palmă schița completă a muzeului, după care poți să străbați fără să greșești toate sălile și să găsești tot ce-ți trebuie. În partea de sus a planului, ca să fie și mai comod, există un indicator al celor patru puncte cardinale. Și pot să spun că Londra îmi place și pentru această busolă, pe care englezii — rasă sănătoasă de navigatori — țin să ți-o pună la dispoziție.

Marietta Șaghinian

În centrul Londrei

restaurant. Există în schimb, două rînduri de scaune. Lîngă perete scaune obișnuite, iar în fața lor niște șezlonguri lungi, înalte cît un stat de om, în care persoanele scunde stau foarte incomod, iar cînd se ridică trebuie să facă o adevărată acrobație. Dar toți călătorii se imbulzesc să ocupe șezlongurile spre a putea vedea marea. La bufet se află munți întregi de cutii albe cu delicioasa șocolată olandeză cu lichior, tot soiul de suvenire și zeci de romane polițiste englezești. Mi-am cumpărat și eu unul și m-am răsturnat într-un șezlong. Dar ceea ce a urmat după aceea nu doresc nici dușmanilor mei.

Se spune că, pe vreme liniștită, cele șase ore de călătorie din Olanda în Anglia trec pe nesimțite. Într-adevăr, nici eu n-am observat cum s-au scurs primele două ore, dar pe la jumătatea drumului lunecarea s-a transformat în tango iar tanajul a început să ne întoarcă măruntaiele pe dos. Cerul întunecat se unise parcă cu marea plumburie, valurile inspumate loveau în geamuri și tot acest talmeș-balmeș îți se oprea în git.

În schimb, cînd te apropii de țărniș, încerci un sentiment extrem de plăcut. Cu puțin timp înainte de a acosta, vaporul intră într-o zonă foarte liniștită. Prin ușile care se deschid adie o boare sărată. De undeva, nu știi de unde, se ivesc hamalii englezi; bagajele îți dispar din nou, iar din șezlonguri încep să se ridice niște fi-

foarte comod — chiar în centrul orașului. Un hamal negru mi-a luat bagajele. Și deodată m-a cuprins un sentiment straniu, de parcă cei nouă ani de absență n-ar fi fost aceia și am început să-mi amintesc cu o extraordinară claritate de liniile de metro și de incrușișările lor sub pămînt, de răspîntiile străzilor de pe sol și, în genere, de tot orașul cu toate suburbiile lui, neted ca în palmă, deși are faima de așezare extrem de întortocheată.

Ca să înțelegi Anglia ești ajutat foarte mult chiar de englezi, care editează, ca în nici o altă țară, ghiduri extrem de amănunțite. O dată pe an apare un imens volum oficial „Britain”, care cuprinde date statistice, denumirile și clasificarea tuturor laturilor complicatei vieți sociale britanice; în 1965 a ieșit de sub tipar prețioasa lucrare a lui Anthony Simpson, „Anatomia Britaniei de astăzi” care, în 720 de pagini, te inițiază în toate tainele administrației de stat engleze, începînd cu vilegiaturile reginei, prerogativele și veniturile ei și terminînd cu școala, sportul, contabilitatea, trade-unionurile, reclamele, televiziunea... Prin intermediul acestei lucrări faci cunoștință cu actualii miniștri, cu înfățișarea, obiceiurile, părțile lor pozitive și negative; cu rolul diplomației, băncilor, diverșilor parlamentari. Ba pină și cu planul clădirilor și camerelor de pe Downing-Street și cu figura prietenoasă a ușierului primului-ministru.

Spre deosebire de Paris, la Londra sezonul monden începe primăvara și durează toată vara. În această perioadă capitala Angliei este atît de aglomerată încît e aproape cu neputință să găsești o cameră la hotel, dacă n-ai reținut-o cu cel puțin o săptămînă înainte. Am avut noroc să obțin din timp o cameră într-un hotel vechi, pe a cărui firmă două perechi de telegari duc ca vîntul o trăsură de pe vremea lui Dickens, cu vizititul purtînd pălărie înaltă și un bici în mînă. Sub firma cu trăsura din timpul lui Dickens am dormit bine în prima noapte iar a doua zi dimineața, ca să nu mă pierd în nimicuri, mi-am fixat două obiective principale care mă preocupau încă de acum nouă ani: școala și teatrul englez. Dar înainte de a mă ocupa de ele, trebuia, evident, să vizitez Londra, să văd ce s-a schimbat în acest răstimp. Nu mai ploua, dar cerul continua să fie cenușiu. La micul dejun mi s-a adus și un teanc de ziare. În Anglia comanzi ziarele pe care vrei să le citești la portarul hotelului, care îți le aduce în fiecare dimineață la micul dejun, trecîndu-le în nota de plată pe care o achiți la plecare.

Hotelul se află în South Kensington de unde, în linie dreaptă, pe lîngă splendidele grădini din Kensington, masivul Albert-Hall și Hyde Park se poate ajunge pe jos pînă în centrul orașului fără să te temi

TANZANIA

Pe urmele lui Livingstone

În drum spre marele lac african Tanzanica, dacă pleci dinspre orașul de coastă Dar-es-Salaam, poți face cîteva popasuri interesante. Din pricina distanței respectabile, însă — de la Dar-es-Salaam pînă la Kigoma, stația terminus, așezată chiar pe malul lacului, sînt două zile bune de mers cu trenul — și a căldurii aproape

insuportabile, călătoria nu e prea ușoară. Pe măsura ce călătorești, peisajul devine din ce în ce mai monoton și nu-ți solicită în nici un fel atenția. Crîngurile de palmieri sînt înlocuite de plantații de șizal, din care se fabrică odgoane, plase, covoare etc.

Întinsele coline ale Tanzaniei sînt presărate, la mari distanțe una de alta, cu mii de așezări care, alcătuite doar din două-trei căsuțe iar uneori chiar dintr-o singură colibă, nici nu pot fi socotite sate. De altfel, multe dintre ele nici n-au nume.

Primul mare oraș întîlnit în cale este Morogoro, așezat la poalele unui lanț muntos, cu creste semețe, ce se întinde pe o distanță de zeci de kilometri. Apoi urmează Tabora, care în limba băștinașilor are însă alt nume — care înseamnă „Ținutul sabelor”. De unde vine acest nume? Odiñoară, pe acest drum erau minați sute de mii de sclavi. Cum drumul pe care-l făceau dura uneori două-trei, sau chiar patru luni și cum erau mulți la număr, nu se puteau lua provizii pentru o perioadă atît de lungă și apoi negustorii nici nu voiau să facă cheltuieli cu hrana lor; de aceea sclavii consumau ceea ce găseau în cale. Dar și aceste rezerve se epuizau, pentru că convoaiele se scurgeau unul după altul. Așa încît, la fiecare popas, escorta îi obliga să planteze copaci mango și bananieri, să semene manioca și cartofi, pentru ca cei ce urmau să vină după ei să aibă ce minca. La Tabora, sclavii cultivau cu sapa batate, un cartof dulce. De aici provine și numele de „Ținutul sabelor”.

Într-o căsuță modestă din mica așezare Kvihara, de lîngă Tabora, sînt expuse arme și diverse obiecte care au aparținut cîndva marelui călător englez Livingstone. Muzeul mai cuprinde și cîteva hărți de care s-a folosit acest explorator al continentului african, cea mai importantă dintre ele fiind harta lacului Nyassa pe care se află multe însemnări făcute de el. Din păcate, însă, multe obiecte, scrisori, scheme, hărți, cărți care au aparținut lui Livingstone se află și la Dar-es-Salaam și în Zanzibar și în alte orașe africane: ele n-au fost încă adunate la un loc, într-un singur muzeu demn de marele explorator din veacul trecut.

Tot de numele lui Livingstone este legat și orașelul Ujiji, așezat pe malul lacului Tanzanica, la cîteva zeci de kilometri de Kigoma. Exploratorul englez a petrecut aici cîteva luni ținînd la pat. La Ujiji se păstrează și astăzi doi din cei trei copaci mango la umbra cărora îi plăcea să stea lui Livingstone și un monument înălțat în amintirea lui pe o colină.

Pe țărmul lacului, așezat în centrul continentului, chiar la hotarul dintre Tanzania și Congo — la 773 metri altitudine — se află multe sate pescărești cu populație amestecată: locuitori originari din Congo, Uganda, Zambia, Malawi etc. Tanganika cel mai adînc lac din lume după Baikal (în partea de sud are 1435 de metri adîncime), a fost descoperit în 1858 de exploratorul Burton și Speke. Pînă nu de mult el nu prea ținea loc de hotar, trecerea de o parte și de alta a lacului fiind liberă. Iar pentru păstori și vinători nu existau chiar nici un fel de opreliști. În ultima vreme, însă, din pricina tulburărilor dintr-o seamă de țări învecinate, lucrurile s-au schimbat. Libertatea de trecere a lacului a fost mult îngrădită.

V. Miasnikov

Frumusețe din Tanzania

DE-ALE CONCURENȚEI

Senzație cu orice preț

Pe la începutul secolului nostru, în micul orașel american London (statul Ohio), apărea un ziar care se numea „Times”. Nu-i era ușor să supraviețuiască. Mijloacele erau modeste, redactorii nu prea descurcăreți, iar abonații făceau nazuri. Dar cea mai mare primejdie o reprezenta concurența. Nu apuca „Times” să publice o știre mai deosebită, că alte publicații locale o și preluau, comentând-o cu lux de amănunte de parcă ar fi cunoscut-o de cînd lumea. Care era soluția?

Și iată că într-o bună zi „Times” aduse la cunoștința cititorilor săi că în orașelul London urma să sosească seșor Lirpa Loof, un rege brazilian al cafelei. În provincialul London știrea făcu senzație.

Dar concurența nu se dădu bătută. Un ziar publică fulgerător un interviu luat eminentului reprezentant al cercurilor de afaceri din Rio de Janeiro. O altă publicație veni cu amănunte despre biografia lui.

Redactorul șef al ziarului „Times” urmărirea aceste știri cu o evidentă satisfacție. Iar cînd găsi că vilva stîrnită ajunsese la apogeu, inseră în ziarul lui o știre care divulga adevărul: numele seșor-ului brazilian. Lirpa Loof, citit invers înseamnă, în limba engleză, „păcălitul de 1 aprilie”.

„Metoda” ziarului „Times” de descalificare a rivalilor săi a făcut pui. Ea a fost aplicată cu maximum de succes de ziarul „Metropolis”, (prescurtat „Met”) din Jacksonville, statul Florida, aflat în sălbatică concurență cu „Star”. În 1912, în timpul războaielor balcanice, „Met” a publicat o impresionantă corespondență despre bătaia de limbă orașul Tehehtmorfnelots. „Star” nu s-a sfiit să se inspire din materialul rivalului, prezentîndu-și știrea drept originală. În graba cu care a lucrat, redactorul de la „Star” nu a observat, însă, că bizara denumire a orașului ascunde o capcană. Citită de la dreapta la stînga ea afirmă scurt și rîspicat (în engleză) „Furat de la „Met”.

Goana după senzații a avut un rol și în afirmarea unor ziare. „Mercury” (statul Alabama) s-a bucurat de oarecare celebritate în 1938 cînd, drept răspuns la avalanșa de scrisori primite din partea cititorilor care-i reproșau greșelile de tipar, a publicat următoarea „erată”:

„Săptămîna trecută v-am adus la cunoștință moartea lui Gill Johnson. În anunț s-au strecurat, însă, și câteva greșeli pe care redacția ziarului „Mercury” are plăcerea să le rectifice:

Nu-l chema Gill, ci Gilbert. N-avea 93 de ani ci 39. Pe soția lui n-o cheamă Hanna ci Suzanna. Nu are doi băieți, ci două fete. Nici prietenii și nici familia lui nu suferă și nu plîng. Acum, cînd toate acestea au trecut, rugăm să nu ni se facă nici un fel de reproșuri, dat fiind că sînt cu toții bucușori că blestematul ăsta s-a dus acolo unde redactorii ziarului speră să nu ajungă”.

V. Ostrovski

ȘTIAȚI CĂ?

Mirosurile

● În natură există aproximativ 110 000 de mirosuri. Dar omul percepe numai câteva și nu toți oamenii au aceleași mirosuri. Femeile au mirosul mai fin decît bărbații. Partea stîngă a nasului percepe mai bine mirosurile decît partea dreaptă.

● În S.U.A. a fost creat un „nas artificial”. un degustător special capabil să analizeze mirosurile și să determine chiar varietățile de flori, tutun, cafea, produse alimentare etc. El mai poate fi folosit și la definirea calității produselor.

● Bondarul zboară diminețile printre copaci lăsîndu-și mirosul pe scurta și frunzele pomilor sau tufisurilor. Mirosul lui poate fi simțit și de om.

● Dacă zgîrim puțin pielea porcuseorului, aceasta împrăștie un miros care este, pentru semenii lui, un semn de primejdie. În general, victimizele mării au simțul mirosului foarte dezvoltat, deoarece el le servește la găsirea hranei. Dar mirosul cel mai dezvoltat îl are țiparul care, în această privință, poate fi asemuit doar cu cîinele.

„Autoaeromobilul” din fotografie a fost construit de mecanicul bielorus V. Kurunkov. Mașina dezvoltă o viteză de 120 km/h pe uscat, 80 km/h pe zăpadă și 50 km/h pe apă

VRÎND — NEVRÎND

Reședința

lui Sherlock Holmes

Cum se poate ajunge la muzeul celebrului erou al lui Conan Doyle? Nimic mai simplu. Fixăm pe țărnul sudic al Angliei un punct lângă Dover, apoi tragem o linie pe hartă în direcția strimtorii Pas de

— Iar acesta e narul de jum de țigară în care Sherlock Holmes obișnuia să se învâluie...

Calais. Prelungim linia spre orașele franceze Arras, Reims și Besancon, traversăm frontiera Elveției și, ajunși pe malul lacului Neuchâtel, găsim ușor drumul spre orașelul cu pricina.

Locuitorii orașelului s-au mindrit dintotdeauna cu castelul medieval din imediata apropiere. Acum castelul e proprietatea lui Adrian Doyle, fiul lui Arthur Conan Doyle, și transformat în muzeul Sherlock Holmes.

Dar ce caută Sherlock Holmes în Elveția? Detectivul n-a avut de ales. Adrian Doyle s-a stabilit acolo în 1948, luînd cu el arhiva familiei. Dar Holmes se simte bine în munții elvețieni. I s-a rezervat o încăpere specială, care reproduce întocmai interiorul detectivului. Pe masă se află un exemplar din ziarul „Evening News”, din 22 ianuarie 1896, o sticlă cu vin, o zaharniță și un ceas care arată ora 5 după-amiază. Chiar și fereastra camerei e drapată în așa fel încît să pară că dincolo de ea stăruie ceața Londrei. Rafturile sînt pline de lupe, eprubete, cilindri gradați. O bandă de magnetofon reproduce sunete caracteristice pentru capitala britanică de acum o jumătate de secol. Într-un cuvînt, dacă Holmes ar intra în odaie, ar avea impresia că s-a trezit dintr-o scurtă toropeală. Și poate, cercetînd rafturile, ar zîmbi văzînd că în primele ediții creatorul lui îl botezase Sherinford și că Watson, credinciosu-i colaborator, se numea pe atunci Secker. După cum, desigur, nu l-ar lăsa indiferent nici nenumăratele scrisori sosite pe numele lui și expuse în vitrine, nici reproducerea după plăcile comemorative legate de activitatea lui și așezate în diferite orașe, nici fotografiile actorilor care, începînd din 1908, l-au interpretat pe ecran (fiindcă veni vorba, anul acesta se turnează al 129-lea film cu Sherlock Holmes). Iar dacă i-ar veni cumva ideea să citească toate volumele consacrate lui, așezate în muzeu, ar trebui să se adîncească serios în studiul lingvisticii dat fiind că peripețiile lui sînt povestite în 87 de limbi.

Un obiect din muzeu ar trezi, totuși, bănuiala marelui detectiv. În sufrageria cas-

telului se află expusă o pereche de schiuri despre care se spune că ar fi aparținut lui Arthur Conan Doyle. După cum se mai spune că autorul lui Sherlock Holmes s-ar fi numărat printre primii schiori ce s-au aventurat, în 1892, pe versantele înzăpezite ale munților elvețieni. Dar enciclopedia „Britannica”, la care fără doar și poate ar fi recurs Sherlock Holmes, afirmă că prioritatea în această materie o au călugării de la mănăstirea Saint-Bernard care încă în 1833 au folosit acest mijloc de transport în Elveția.

După cum n-ar fi exclus ca în fața tăblițelor din aceeași sufragerie ce amintesc că printre invitații lui Doyle s-au aflat și Dickens, Bernard Shaw, Disraeli, Thackeray, Churchill și Kipling, Sherlock Holmes să se înarmeze cu o lupă și să le caute amprente digitale.

LICENȚE ARTISTICE

Cameleonul devenit cămilă

Celebrul pictor florentin Paolo Uccello a fost o victimă a lingvisticii. Contemporan și prieten cu genii ale Renașterii italiene ca Masaccio și Donatello, Paolo di

Dono zis și Uccello, a intrat în istoria artei ca pictorul stăpînit de o mare pasiune: de a exprima cît mai exact perspectiva. Descoperirea legilor perspectivei l-a entuziasmat atît de mult pe Uccello, încît uitînd de somn trudea nopți la rînd la rezolvarea a tot felul de probleme de perspectivă. Fiecare tablou era pentru el un pretext spre a imagina obiectele în răscurile cele mai neobișnuite. Așa încît a ajuns în acest domeniu la o mare perfecțiune. Ii reușeau mai ales scenele de război.

Uccello a împodobit cu fresce multe biserici și edificii publice din Florența. Nobilii florentini se întreceau care mai de care să aibă mîcar o operă de Uccello. Cîrînd, faima pictorului florentin a trecut hotarele orașului. Într-o zi, prietenul său Donatello l-a chemat la Padova, unde lucra la faimoasa statuie Gattamelata. Dar

iată ce i s-a întîmplat lui Uccello la Padova.

El a împodobit bolla casei unui patrician cu o frescă, iar în colțuri a înfățișat patru elemente ale naturii cu animalele care le personificau: pentru Pămînt a desenat o cîrțită, pentru apă un pește, pentru foc o salamandră iar pentru aer un cameleon, despre care pe vremea aceea se credea că s-ar hrăni cu aer și că de aceea poate să îmbrace diferite culori. Dar Uccello nu văzuse nicînd în viața lui un cameleon. În italiană cuvîntul cameleon (camaleonte) seamănă cu cuvîntul cămilă (camello). Așa încît Uccello a confundat animalul asemănător la înfățișare cu o șopîrlă cu trupul cocoșat și a pictat, după spusele lui Vasari, o cămilă înghitînd cu neșă aerul.

Din păcate, această frescă, ca de altfel multe alte opere ale Renașterii italiene, nu ni s-a păstrat.

D. Arkadiev

IMAGINAȚIE DEZLÂNȚUITĂ

Pălăria cu periscop...

Între invențiile de odinioară păstrate și astăzi în bibliotecile de patente există și câteva pălării și șepci. Un inventator propunea, de pildă, o pălărie pneumatică pentru cei ce obișnuiesc să doarmă pe scaun sau de-an picioarele. Pentru zilele de arșiță au fost brevetate pălării cu ventilator. Pălăria mecanizată, propusă de inventatorul englez Ch. Ross, este prevăzută cu o garnitură de roți și bare dințate, cu tot felul de șuruburi și piulițe, întrerupătoare cu butoane și plăcuțe ingenioase. N-ar fi deloc simplu să ridici de jos o asemenea pălărie; ea are, însă, avantajul că se potrivește pe orice cap. Invenția

cea mai originală în această materie rămîne, însă, pălăria periscop inventată de F. Sedov. Purtătorul acestui agregat ar putea, cu ajutorul unui sistem de oglinzi, să privească, fără să întoarcă capul, înainte și înapoi, în sus și în jos. Dar pentru ce ar fi nevoie de un „cîmp vizual” atît de larg? Din păcate acest lucru nu rezultă din descrierea invenției.

Deși sortimentul de pălării este destul de bogat, mulți preferă totuși frizura proprie. Dar și pentru aceștia există destule surprize: husa portativă pentru mustăți inventată de frații maghiari Gaspar și aparatul pentru modelarea bărbii și mustăților al germanului E. Stern. De altfel, slab s-a îngrijit V. Subbotin. Acesta a construit un mic cazan cu aburi pus în legătură cu un fier de ondulat părul. Cu ajutorul acestui mecanism se pot obține, în orice împrejurări, cele mai frumoase bucle, cu o singură condiție însă: respectarea riguroasă a regulilor securității. A mai fost inventat și un pieptene cu încălzire cu aburi. După părerea autorului, pieptenele ar avea „efecte plăcute asupra pielii și nervilor capului”. Englezului Vogel îi revine prioritatea în inventarea pieptenului cu dinți tubulari și cu pară pentru pulverizarea de lichide la rădăcina părului.

Deocamdată ne oprim aici. Dar dacă ar trebui să frunzărîm în continuare patentele îngălbenite de vreme ne-am putea folosi, eventual, de unul din nenumăratele dispozitive de răsfoit pagini.

I. Elșanski

Poșta medicului

I. S. — Huși: O lună de vacanță nu vă poate prejudicia cu nimic, dimpotrivă!

CĂLIN MĂRIOARA: Tratamentul pe care l-ați făcut este bun. Este indicat să faceți plimbări pe jos. Gimnastică, vă recomandăm de 2-3 ori pe zi câteva exerciții de felul acesta: culcată pe podea la „orizontală”, ridicăți picioarele de 3-4 ori; pauză; ridicăți trunchiul de 3-4 ori; repetați întregul exercițiu de 5-6 ori.

A. D. — Timișoara: 1) Diabetul nu este o boală incurabilă, ci o boală cronică, care necesită un tratament permanent și un regim alimentar care nu trebuie părăsit niciodată. Dintre diabetici, o treime se mențin numai cu ajutorul regimului, o altă treime nu se pot dispensa de injecțiile cu insulină și, în sfârșit, o treime beneficiază de tratamentul cu așa-zisele sulfamide antidiabetice. 2) Din cele relatate de dv. nu reiese clar despre ce afecțiune e vorba. Reveniți cu analize și examene complementare.

MIHAELA — Cluj: Vă mulțumim pentru aprecieri. 1) Cum am mai arătat bolile de piele fiind prin excelență „vizuale”, diagnosticul și tratamentul nu se pot fixa decît „la vedere”. Adevărat, vă decît unui dermatolog. 2) Pentru cură de îngrijire vă recomandăm Hidrazidă I. N. 3 tablete pe zi înainte de mese, asociată cu 3 tablete de Electovit, timp de cel puțin o lună. În plus, lapțișor de matcă, drojdie fortifiantă, Viplez (2 pe zi) și regim alimentar bogat în făinoase, grăsimi, ouă, brinzeturii.

I. BOBIN — București: Publicăm în pagina „Știință și Tehnică” un articol despre sugestie și autosugestie care răspunde la întrebările dv.

O. F. — Alba-Iulia: Cura de slăbire se bazează în primul rînd pe reducerea aportului caloric (alimentar) și mărirea „cheltuielilor” energetice (efort fizic, gimnastică etc.). În loc de medicamentul despre care ne scrieți puteți folosi cu bune rezultate ca „moderator al apetitului”

Anapetol 1 comprimat de 2 ori pe zi, cu 15-30 minute înainte de masa de dimineață și prînz. Tratamentul va fi condus de medic.

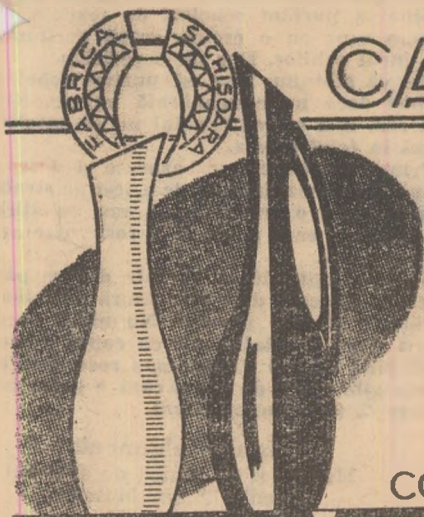
S.L. — Timișoara: 1) Citiți răspunsul dat mai sus sub O. F. Alba-Iulia. 2) Impotriva coșurilor de pe față folosiți săpunul de borax. Dimineața și seara tamponați fața cu următoarea loțiune: Rp. Talc aseptic 50 g + Sulf coloidal 60 g + Acelonă 5 g + Decoct de foi de Hammamelis virginica Q. S. ad 500 ml. Această loțiune care lasă pe piele după uscare un strat subțire albicios, va fi înlocuită de 2 ori pe săptămînă (seara) cu următoarea cremă: Rp. Sulf precipitat 15 g + Ihtiol 5 g + Axonge benzoinată 50 g — cu care se vor masa porțiunile obrazului și prezință coșuri și se va lăsa apoi pe față timp de 2 ore. Dacă aveți răbdare, în 2-3 luni scăpați de coșuri.

O. F. Timișoara: Nu e nici o legătură între antecedentele dv. patologice și mărimea sinilor. În schimb, această dezvoltare insuficientă poate fi datorită unor tulburări hormonale. Vă recomandăm de aceea un examen endocrinologic.

SPERANȚA — Vaslui: 1) „Medicina este o știință care trebuie făcută cu artă”, spunea un filozof. De aceea contează nu numai ce tratament vi se face, ci și cum vi se va face. 2) Vă recomandăm pentru acțiunea sedativă și de diminuare a excitabilității nervoase Pasinal: 1-2 lingurițe de 2-3 ori pe zi.

ALIBIȘ IOAN — com. Școla (Ineu): Nu putem răspunde prin poștă. Medicamentul despre care întrebați nu este important. Puteți folosi ceaiul de frunze de paltagină îngustă: o lingură de frunze tocate la un sfert de litru de apă. Se beau zilnic 2-4 pahare de ceai cald, în doze mai mici și mai des.

S. O. — Rădăuți: 1) Aveți un șalazion, granulom al glandelor Meibomius al cărui singur tratament radical este intervenția chirurgicală. 2) Consultați „Agenda medicală” pe anul 1966.

CADOURI

PLĂCUTE
_____
_____ UTILE _____
_____ IEFTINE

Servicii de masă,
lichior, cafea etc.
Vase de flori și
bibelouri
produse de

COMPLEXUL INDUSTRIAL DE

**STICLĂ ȘI FAIANTĂ
SIGHIȘOARA**

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHI
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la crolre, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

Greutate specifică 60
kg/mc.

Grosimi: 8. 12. 16. 19. 22
mm.

Formate: 1830/3660, 1830/
1830, 2440/1830, 1220/
1830 mm.

DOMENII DE UTILIZARE

● Mobilier ● plafoane ● pereți
despărțitori ● amenajări interioare
● vagoane tramvaic ● lambriuri
● construcții navale etc.

**C.I.L.
BRAILA**

COOPERATIVA

„CHIMICA” BUCUREȘTI

Calea Șerban Vodă 22-24

Telefon: 23.40.67, 23.79.15

Produce și livrează imediat unităților din comerțul de stat și cooperatist următoarele produse:

CARPETIN — soluție pentru curățat covoare, tapiterie de mobilă, haine etc.

VITRO — lichid pentru curățat geamuri, cristale, oglinzi etc.

PIC — praf pentru scos petele de cerneală și iod de pe țesături diferite și miini.

CERAT LABIAL — apără și vindecă epiderma de frig.

CHEAG LICHID — utilizat ca coagulant la fabricarea brinzeturilor.

BATISTE DEZINFECTANTE — hirtie creponată, impregnată, se folosește în scopuri igienice.

MASA GALBENA DE TURNARE ELECTRO-IZOLANTA — dielectric pentru culiile de funcționare a cablurilor electrice.

SEPTOL — soluție dezinfectantă. Este un dezinfectant de uz extern avînd în compoziție: uleiuri eterice, bromcetilpiridină și alcool etilic. Are acțiune bactericidă și odorizantă. Se folosește ca dezinfectant în unitățile de frizerie, manichiură și pedichiură.

CORDOANE — confecționate din material plastic, bicolore cu cataramă pentru bărbați și femei.

LUMINARI — albe din parafină în pachete de 1 kg.

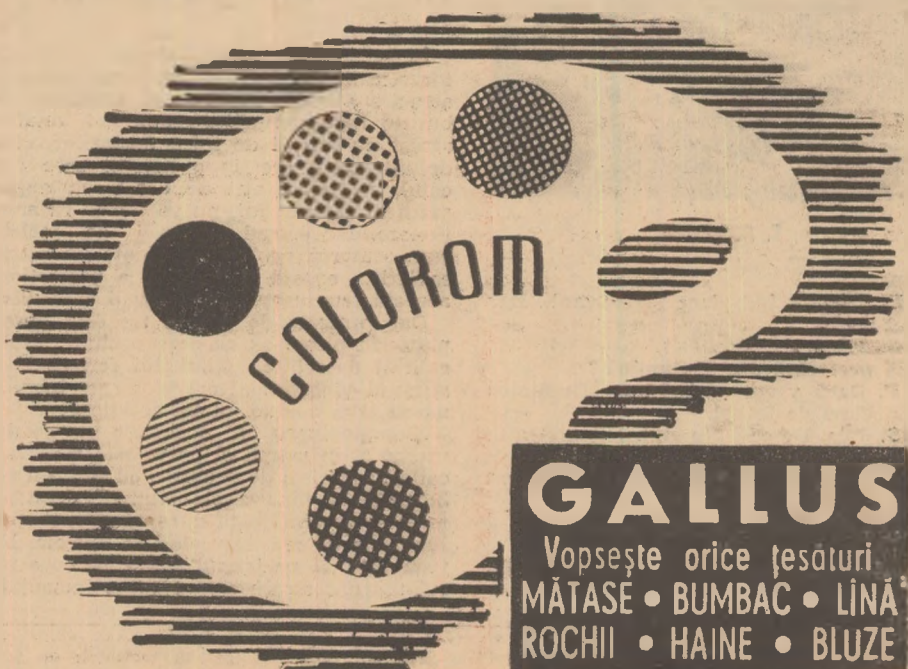
ESENȚE — diferite arome (rom, vanilie, trandafir, zmeură, vișine, lămii etc.).

ȘERBET — în borcane de 700 gr.

La cerere se expediază unităților socialiste cataloage cuprinzînd toate produsele.

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA

GALLUS
Vopsește orice țesături
MĂTASE • BUMBAC • LINA
ROCHII • HAINE • BLUZE

Interviu în duet

Iubitorii de șah de pretutindeni urmăresc pasionantul duel al minții care a început la 11 aprilie la Moscova, între cei doi pretendenți la cununa de lauri a campionului mondial: Tigran Petrosian și Boris Spasski.

Protagonistii de elită ai tablei în pătrate și ai străvechilor figurine, cei doi jucători sovietici sînt personalități extrem de interesante și foarte diferite. Pe Tigran Petrosian natura l-a înzestrat cu fantezie, exuberanță, vervă. Boris Spasski este, dimpotrivă, sobru, laconic, zgîrcit la vorbă, își cenzurează lirismul. Petrosian are o inteligență scârpătoare, a lui Spasski este rece și precisă. Dar amîndouă sînt la fel de impunătoare, ca și talentul lor, imbinat cu multă muncă și perseverență. La masa de șah îi vedem pe jucătorii Petrosian și Spasski. Dar oamenii Petrosian și Spasski? Ce gîndesc, ce preferințe au, ce le place și ce nu, ce cred despre lucruri mari și mici? Un interviu pe care l-au acordat de curînd în duet revistei „Nedelea”, constituie o autocaracterizare, în bună măsură edificatoare.

Dar mai înainte, cîteva date biografice. Petrosian joacă șah de la 12 ani. Dar de la 4 ani a practicat sportul caucazian narda, un fel de ping-pong care, după propria mărturisire, dezvoltă inteligența, perspiciacitatea și viteza de reacție. Spasski a învățat șahul la 5 ani și s-a pasionat de el la 9 ani.

Și acum — opinii, preferințe, aprecieri.

Ce calități dezvoltă șahul?
 T. P. Puterea de concentrare.
 B. S. În primul rînd perseverența.

Scriitorul preferat:
 T. P. Lermontov.
 B. S. Dostoievski.

Compozitorul:
 T. P. Ceaikovski, Verdi, Wagner.
 B. S. Scriabin.

Actorul de cinemă:
 T. P. Nathalie Wood.
 B. S. Nu are actori preferați.

Cîntărețul sau cîntăreața?
 T. P. Beniamino Gigli.
 B. S. Tito Gobbi.

Instrumentul preferat?
 T. P. Oricare. Depinde cine cîntă la el.
 B. S. Pianul.

Ce faceți după ce suferiți o înfrîngere?
 T. P. Îmi fac autocritica. După aceea caut să uit cît mai repede de înfrîngere.
 B. S. Imediat după înfrîngere analizez partida. Ocupația principală este să mă ocărăsc. Uneori mă laud. Pentru că se întîmplă să pierzi o partidă, dar să fii în ciștig moral.

Dar după o victorie dificilă?
 T. P. Mă gîndesc că mă așteaptă partide la fel de grele.
 B. S. După o victorie dificilă, de obicei mă culc. Dar nu pot dormi întotdeauna.

Ce voriați să vă faceți în copilărie?
 T. P. Diplomat sau militar. Chiar visam să mă înscriu la școala navală „Nahimov”, înființată în anii războiului la Tbilisi.
 B. S. În copilărie am vrut mai întîi să mă fac șofer, apoi inventator.

T. Petrosian

Dansați?

T. P. Și chiar îmi place foarte mult. Dar dansez prost.
 B. S. Prost, dar neobosil.
Ziua preferată din săptămîină?
 T. P. Dacă vreiți, duminică. Duminică sînt meciuri de fotbal.
 B. S. Joi. De ce? Nu știu.
Dar mîncarea favorită?
 T. P. Bineînțeles, șaușlicul. Și în genere carnea bine friptă.
 B. S. Ciupercile.
Anotimpul?
 T. P. Oricare în afară de toamnă. Nu-mi place moina.

B. S. Începutul toamnei.
Cea mai frumoasă amintire din turneele în străinătate?

T. P. Datează din 1953. Un ziar egiptean a găsit că semăn cu șahul Iranului.
 B. S. O petrecere în orașul francez Beaujeu, la 8 mai, în ajunul Zilei Victoriei,

B. Spasski

în timpul campionatului mondial studențesc din 1955.

Ce trăsături de caracter prețuieți mai mult?

T. P. Evident, cinstea, modestia, conștiinciozitatea.
 B. S. Înainte de toate, cinstea. În al doilea rînd, curajul.

Și ce vă displăce?
 T. P. Ingimfarea.

B. S. Ipocrizia, falșitatea și ignoranța.

Închipuiți-vă următoarea situație: partida hotărîtoare a fost fixată într-o luni pe data de 13 și o pisică neagră vă taie drumul. Ce faceți?

T. P. Ar mai trebui să adăugați: și ați uitat acasă un lucru important. Sigur, dacă lucrul e foarte important, mă înforc. Dacă întîrziu, nu observ pisica neagră. Dar dacă am timp, hm, prefer să trec pe partea cealaltă a străzii... Mi s-ar putea replica pe bună dreptate că titlul de campion mondial l-am cucerit cu carnetul de mare maestru care poartă numărul 13. Răspund: mă mir și eu pînă în ziua de azi.

B. S. Nu sînt superstițios.
Pentru ce piesă aveți mai multă slăbiciune (fără, bineînțeles, să punem la so-coteală regele)?

T. P. Pentru orice piesă în plus față de adversar — de la pion la regină.

B. S. La 5 ani, cel mai mult îmi plăcea tura. Merge întotdeauna drept. La 9 ani am îndrăgît regina neagră. Iar acum, în „armata” mea domnesc, de regulă, rîndu-ieli democratice.

Credeti că există adversari dificili?

T. P. Cred.
 B. S. Da.

Dar în rolul întîmplării?

T. P. Se mai întîmplă... Numai că după părerea mea, măiestria constă tocmai în a reduce la minimum rolul întîmplării.

B. S. Cred.
 Ar mai fi fost o întrebare — capitală — dar ea n-a fost pusă. Răspunsul va fi dat, însă, oricum, peste cîva timp, cînd se vor fi consumat toate partidele. Atunci se va ști cu precizie: Petrosian sau Spasski...

ÎNDELETNICIRI PITOREȘTI

În șeaua jocheului

În secolul nostru, al tehnicii atotbiruitoare, caii rămîn totuși un mare punct de atracție. Cursele continuă să aducă în tribunele hipodromurilor suporteri fanatici, atrași nu numai de miza pariurilor, ci și de minunata creație a naturii care este calul. Armonia, atît de desăvîrșit exprimată în făptura lui, nu va înceta să emoționeze. Iar sensul profesiei de jocheu, cum remarcă pe bună dreptate un ziarist sovietic, constă tocmai în a perfecționa această frumusețe și a o dărui oamenilor.

Dar profesia de jocheu nu este numai plină de pitoresc; ea cere pasiune, multe calități deosebite. Zîmbetul fericit de la sfîrșitul victorios al curselor este încununarea unei asidue munci cotidiene.

Ziua de lucru a jocheilor începe de vreme și în prima ei parte este rezervată calilor, tovarășii de profesie, cu care împart bucuriile și însecelele. Numai ceremonia toaletei de dimineață durează aproximativ jumătate de oră. Dar cînd se încheie, batista purtată pe trupul suplu, pe care părul mărunț strălucește, rămîne imaculat.

Apoi urmează ceasuri de călărie — la pas, la trap, la galop... Kilometri întregi se deapănă sub copitele zvicnînde și de-a lungul lor se formează viitoarele stele ale hipodromurilor. Dar cu această răbdătoare șlefuire treaba nu e totuși încă de-cît pe jumătate făcută. Numai un jocheu bun, care găsește cheia caracterului și talentelor „elevului” său, poate să arate de ce e în stare acesta. Nu degeaba selecționerii îi consultă pe jocheii cînd aleg pe părinții viitoarelor vedete ale hipodromurilor. Căci jocheii au serioase cunoștințe de psihologie și fiziologie animală. Și sînt la fel de exigenți cu ei înșiși ca și bale-rinele. Oricum kilogram de prisos este un handicap cu grele consecințe. Cînd un jocheu englez a fost întrebat de ce a pierdut cursa, a răspuns că luase din greșeală cu el cheia locuinței...

Jocheii își cultivă foarte riguros forma. Ei fac zilnic alergări, gimnastică, ciclism. În asemenea condiții nici nu e de mirare că acești omuleți mărunți, slabi și vioi sînt atletici. Forța, agilitatea și îndemnarea sînt, de altfel, calități obligatorii pentru ei. În cursele de galop caii aleargă cu o viteză de 60—65 de kilometri pe oră. În tot acest timp jocheul stă în picioare (de aceea scările sînt mai scurte), pentru că trebuie să supravegheze pista, să-și urmă-rească atent adversarii.

Cît despre cai, se pare că au sportul în sine. E de ajuns să apară pe hipodrom, să audă zgomotul tribunelor, că sînt cuprinși de agitație, devin dornici de luptă. Odată un jocheu a căzut de pe cal chiar la start, dar calul nu numai că a ajuns primul la finiș, ci pe parcurs s-a descotorosit cu mult simț tactic de adversarii care încercău să-i bareze drumul...

I. Nasibov

COSMETICĂ

Ah, pistriui!

Nu te poți bucura de plăcutul soare de primăvară. Există chiar persoane care nu stău cum să treacă mai repede pe partea umbrăsoasă a străzii ca să scape de urmărirea razelor lui. De ce? Ah, pistriui!

Noi, cosmetologii, sîntem însă ferm convinși că pistriuii fac foarte simpatic obrazul fetelor și chiar îl înfrumusețează. Din păcate, părerea aceasta nu e unanim împărtășită. Ținînd cu tot dinadinsul să scape de pistriui, femeile adaugă uneori în cremele de albire substanțe dăunătoare pielii, cum ar fi tinctura de iod, provocîndu-și astfel arsuri.

În fiecare an explicăm pe larg cum trebuie îngrijit tenul primăvara. Cu toate acestea, în fiecare an la clinică se prezintă tinere paciente care și-au pricinuit neajunsuri prin tot felul de „tratamente” proprii. De aceea nu strică să mai repetăm o dată sfaturile noastre.

Există în comerț creme protectoare foarte bune. În lipsa lor, poate fi folosită, însă,

cu succes și alifia de zinc obișnuită. Cum să procedăm? De fiecare dată înainte de a ieși dintr-o încăpere — de acasă spre birou sau invers — să aplicăm crema sau alifia pe porțiunile unde apar pistriui. După care să pudrăm cu o pudră închisă la culoare.

Împreună cu crema, pudra formează un strat protector, care apără de acțiunea prea intensă a soarelui și a vîntului.

Pentru a „ascunde” pistriuii apăruți, putem folosi seara acasă o loțiune care albește, compusă dintr-un sfert de pahar de

oțet de masă, zeama de la două lămii, o lingură de alcool (dacă pielea e uscată sau normală) și două-trei dacă pielea e grasă, precum și două lingurițe de apă oxigenată, trei la sută. Dacă avem tenul uscat sau normal, adăugăm neapărat glicerină.

Loțiunea trebuie folosită o dată — de două ori pe zi, mai ales înainte de a ieși pe stradă. Apoi ungem ușor pielea cu o cremă protectoare.

În această perioadă vremea este schimbătoare. Sub acțiunea variațiilor bruște de temperatură, a vîntului, pielea se poate pîrli și înapoi. De aceea trebuie protejată. Rolul de strat protector îl au în aceste cazuri cremele emoliente, aplicate dimineața după ce ne-am spălat. La sfîrșit ne pudrăm ușor.

Sub acțiunea razelor solare, în timpul plimbărilor îndelungate în aer liber ochii se pot înnori, uneori lăcrimează și în jurul lor se pot forma riduri precoce. De aceea bine să purtăm ochelari de soare și ungem ușor cu o cremă grasă porțiunile din jurul ochilor. Dar nu o pudrăm.

Nu vă sfătuiți, însă, să purtați ochelari închiși dacă nu e neapărată nevoie. Nici vederea, nici starea tenului nu se ameliorează în felul acesta.

Primăvara buzele se aspresc și deseori crapă. De aceea, înainte de a ieși pe stradă ungeți-le cu o cremă grasă sau cu alifii de struguri, care poate fi și roșie, dar neapărat grasă.

Și, în sfîrșit, cîteva cuvinte despre păr. Variația violentă de temperatură nu îmbunătățește starea părului. Nu uitați acest lucru și nu umblați mult cu capul descoperit cînd timpul e umed sau rece. Dar în aceste zile calde de primăvară e chiar folositor să vă expuneți părul.

Inna Kolgunenko
 Medic șef al clinicii de cosmetică medicală din Moscova

TESTE

Verificați-vă nervii

Aveți un sistem nervos robust? În cele de mai jos vă oferim o posibilitate de autoverificare. Străduiți-vă să răspundeți cît mai exact la următoarele întrebări:

1. Cînd plecați de acasă trîntiți ușa?
  2. Vă enervează obiectele din cameră, le mutați și le incurcați umblind prin odaie?
  3. Vă pierdeți stăpînirea de sine într-o dispută?
  4. Vă întrerupeți interlocutorul în timp ce vorbește?
  5. Gesticulați cînd vorbiți?
  6. Puteți ține în virful degetelor o foaie de hîrtie fără să tremure?
  7. Vorbiți uneori singur?
  8. Vă supărați pentru fleacuri?
  9. Seara adormiți greu?
- Dacă cumulați 9 „da”-uri, să știți că nervozitatea dumneavoastră a depășit toate limitele. Înseamnă că trebuie să vă supravegheați serios. Altfel vă mincați viața — dumneavoastră și celor din jur.
- Dacă însumați 7 de „da”, înseamnă că aveți tendința de „a trăi pe nervi”. Ceea ce nu duce la nimic bun.
- Iar dacă, în sfîrșit, printre răspunsurile dumneavoastră figurează doar 3 de „da” sau chiar mai puțin — bravo! Stați bine cu nervii.

(După „Nedelea”)